

HOVALLSTUNDEN
L. B. H.

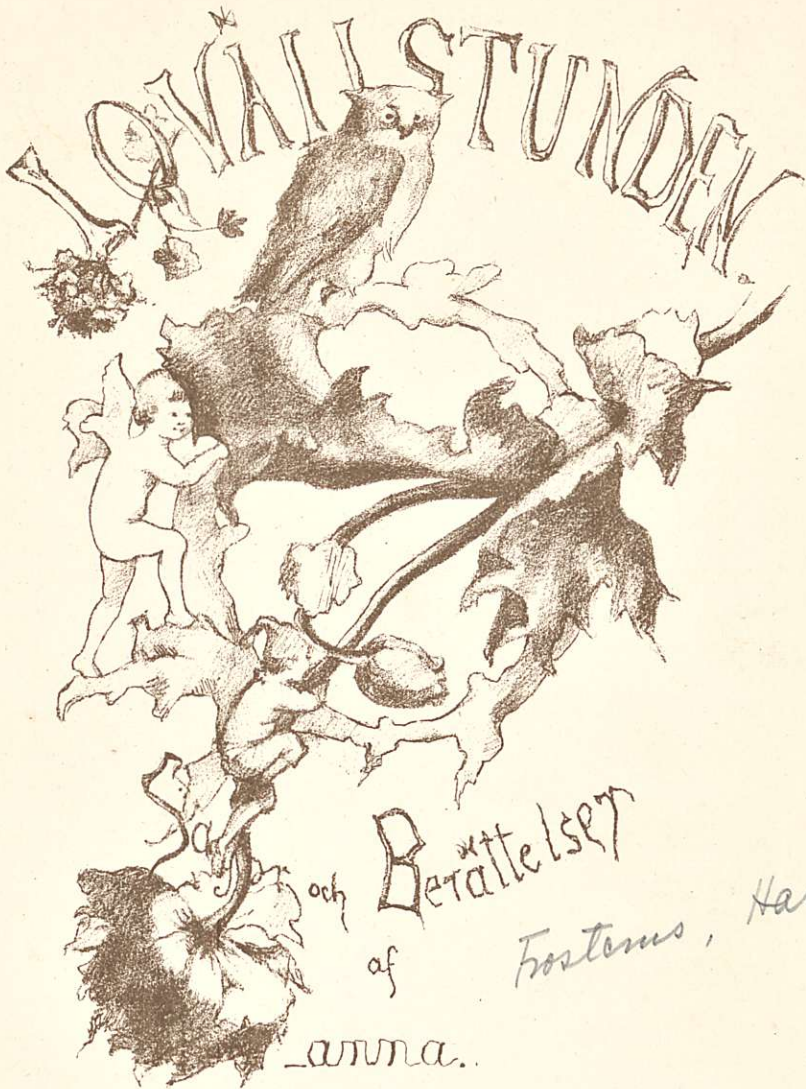

UNIV. BIBLIOTH.
* 1887 *
HELSINGFORS

Helsingfors 1885.

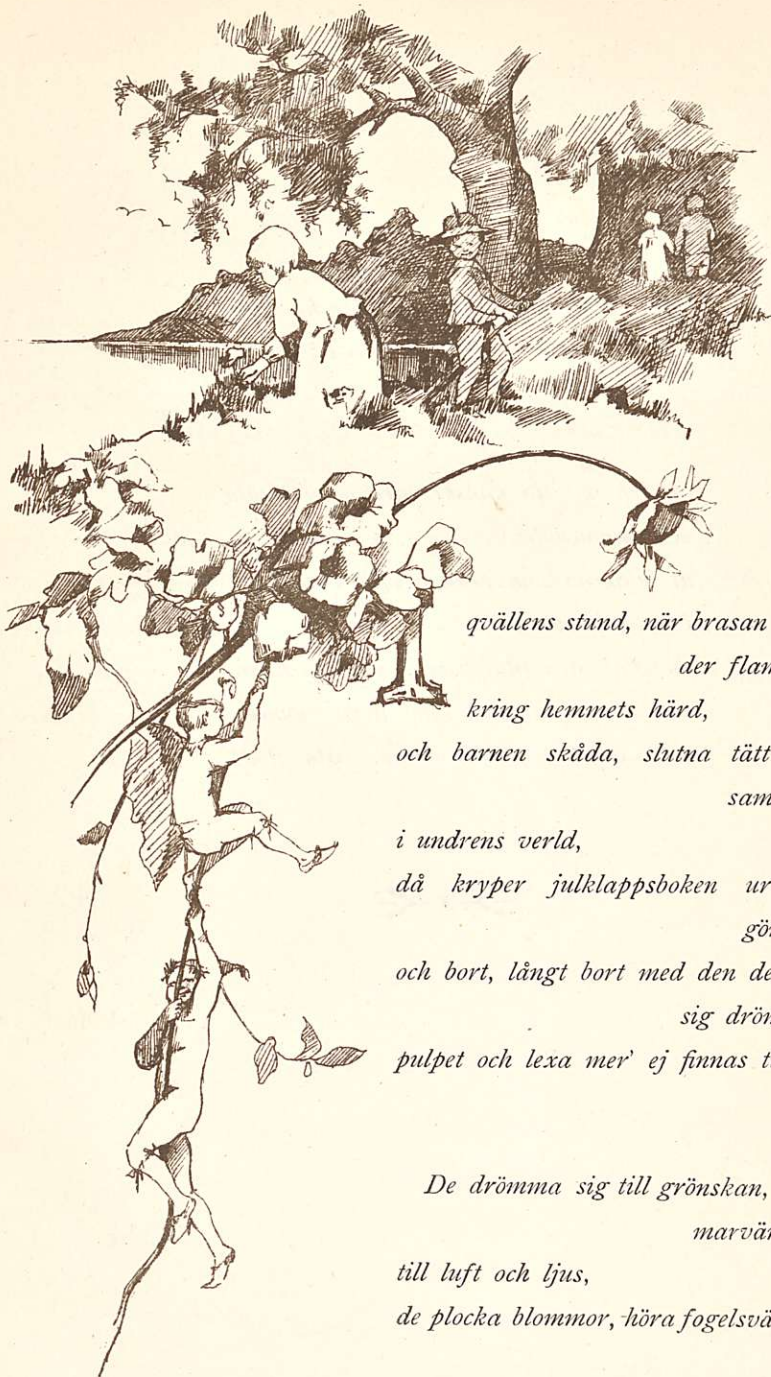
G. W. EDLUNDS FÖRLAG.

Till de små.

qvällens stund, när brasan sprider
flamman
kring hemnets härd,
och barnen skåda, slutna tätt till-
samman,
i undrens värld,
då kryper julklappsboken ur sin
gömma,
och bort, långt bort med den de små
sig drömma;
pulpet och lexa mer' ej finnas till.

De drömma sig till grönskan, som-
marvärmen,
till luft och ljus,
de plocka blommor, höra fogelsvärmen

*och vindens sus,
de följa tomten under granens grenar
och skogens hare öfver stock och stenar,
och fiskens lif i vattnets klara våg.*

*Och när då kanske edra ögon stråla
och munnen ler
åt bilderna som pennan ville måla
för er, blott er,
då skall den lilla bokens mål bli hunnet,
och hela nöjet, mitt som edert, vunnet,
och slockna ut med brasans sista glöd!*

Lilla Lottas sparbössa.

Der stod den nya sparbössan på den gamla rödmålade fällbänken bredvid den tjocka messingsstaken och den spruckna spegeln, och ansågs höra till prydnaderna i det lilla rummet. Ja, det var allt huru man ville taga det.

Men nu var den, splitterny. De smala guldpapersremorna kring kanterna lyste långtifrån, på sidorna voro klistrade blå och röda grannlåter, och midt ofvanpå fanns ett långt smalt hål för slantarne som skulle in.

Der syntes ännu icke några flottfläckar eller spår efter barnens fingrar, något som aldrig underlåter att infinna sig, ehuru det möjligen ibland kan räcka några dagar.

Det skramlade redan inuti när man skakade om den nya sparbössan. Det var pappa som lagt dit en liten silfverslant samma dag den blifvit köpt, och det var just på lilla Lottas födelsedag. Hon var äldsta barnet, fem år, och en sådan behändig liten unge. Det var hon som vattnade blommorna i fönstret, ja det

fanns nu ej mera än två krukor, men vackert så. Den pligten glömde hon visst icke. Det var också hon som gaf kisse mjölk i det söndriga stenfatet bredvid spiseln. Och till slut var lilla Lotta barnsköterska.

Det såg roligt ut när hennes små runda armar höllo omkring det tjocka, varma byltet som skulle föreställa lilla bror, och när hennes bruna fingrar knepo fast i trasorna på hans kropp för att icke fälla honom. Och så måste hon också se till att syster Aina skulle få sin hårda brödkant i munnen, så att den måtte hållas fast och icke skrika så förskräckligt. Ja, det var allt svåra sysslor för en så liten unge.

Pappa gick ut på arbete och mamma bakade limpor hemma, som hon sedan gick omkring och sålde. Det var ingen lätt sak att föda så många munnar, menade hon.

Hon såg vänlig och treffig ut, den lilla arbetarhustrun. Snygg var hon alltid, isynnerhet om söndagarne. Då kom den svarta duken från kistbottnet, och en hvit renstruken krage kring halsen. Och hennes gubbe då! Ja, han var klädd i en gammal svart rock, losliten och naggad i kanterna, men så ofantligt omsorgsfullt dammad och borstad. I lilla Lottas tanke voro de båda så fina och vackra, att maken kunde man icke få se.

På söndagsförmiddagen gingo föräldrarna i kyrkan och äldsta barnet fick se om de små. Ibland tittade en gammal gumma, som bodde vägg i vägg med dem, in till det lilla sällskapet och såg till huru de hade det. På det viset gick det mycket bra med hela hushållet.

Nåja, det var egentligen om den nya sparbössan, jag skulle berätta. Den var lilla Lottas fröjd och stolthet, mången gång klef hon upp på stolen bredvid fällbänken och sträckte sin lilla runda hand efter skatten. Så skramlade hon med den tätt intill örat, för att riktigt öfvertyga sig om att den der blanka silfverslanten låg inuti. Frun i butiken vid gathörnet hade sagt att om man ville se efter huru mycket pengar hennes sparbössa innehöll, skulle man skära upp dess botten och så limma fast det igen. Om det nu bara ville komma riktigt många slantar, så att hon finge skära upp bottnet! Inte förr, hade pappa sagt, och det var det ledsamma, ty hon visste allt för väl att det skulle räcka.

Men småningom skramlade det allt starkare i sparbössan. Butikfrun gaf henne en dag en blank kopparslant för att hon sprang på ett ärende, och af gamla gumman vägg i vägg fick hon också en dylik till namnsdagsgåfva. Åh, hvad Lotta liten var nöjd!

Det största silfvermyntet var likväl en hel mark. Och det hade gått så besynnerligt till med den saken.

En dag sprang lilla Lotta öfver gatan med en hålkaka på armen, som hon just köpt i en mjölkboda, då hon plötsligt såg ett svart föremål i den våta och sla-

skiga rännstenen. En börs! Kanske var det gamla herrns, som spatserade der borta. Vips, benen på nacken. Ja, hon var snabb i vändningarne, den lilla. Snart flämtade hon andtruten vid främlingens sida.

„Se här, kanske herr'n har tappat sin börs,“ sade hon och räckte honom sitt fynd.

Han såg förvånad ut, letade i sina fickor och utbrast derpå:

„Ja minsann, så är det också! Du var en präkig tös som hemtade mig den.“

Och så log han så vänligt i sitt långa hvita skägg.

„Se liten, en mark skall du ha för besväret och din ärlighet.“

Lotta neg så djupt hon nån'sin förmådde och sprang hem med sin hålkaka och blanka slant. Hon kunde inte berätta för de små om annat än den vänlige gamle, fine herrn som varit så snäll emot henne.

Och så gick tiden och Lotta liten blef äldre och förståndigare. Lille bror kunde redan gå, men i hans ställe låg der i vaggan en annan skrikhals, som måste bäras, lullas och skötas. Det var likväl bättre dagar nu; mamma bakade icke limpor mera, pappa hade så mycket arbete och hans dagspenning var lagomt stor att fylla munnarne i det lilla rummet.

Sparbössan stod allt på sin gamla plats bredvid den spruckna spegeln och den tjocka messigsstaken, men nu var den så full med flottfläckar att man knapt kunde urskilja de granna guldpapperslisterna och de röda och blå grannlåterna på sidorna. Det skramlade riktigt stor-

ståtligt derinne, man kunde godt höra att dit hade kommit många slantar.

En dag när Lotta höll på att vattna sina två blomkrukor i fönstret, kände hon plötsligt en stickande smärta i sitt lilla hufvud. Det var så svårt att hålla den minste i famnen och leka med de andra, men det måste hon ändå, ty mamma var ute. Men pjåkig skulle hon inte vara, åhnej, hon hade aldrig förr varit sjuk och skulle väl inte blifva det nu heller.

Mamma kom hem, pappa likaså; Lottas kinder glödde af feberhetta och så fick hon krypa in i den breda fällbänken med ett varmt lapptäcke öfver sig.

Hvad det var skönt att ligga här! Annars låg hon i en knut på några halmknippen med en schwal och sin lilla tunna kjortel på sig och benen högt uppdragna. De små måste ju ha hennes gamla täcke.

Lilla bror och Aina stultade fram till fällbänken och drogo henne i armen, hon skulle upp och leka, ville de. Men det orkade hon rakt icke. Hon bara småskrattade åt dem, det var det enda.

Doktorn kom. Barnen skulle bort, sade han, det var en smittosam sjukdom. Gamla gumman vägg i vägg måste sålänge taga dem till sig.

Mamma satt vid sin lilla hjälpredas bädd. Hon förstod icke hvad barnet talade, hon yrade om så underliga ting och sparbössan nämnde hon ofta.

„Jag skall skära upp bottnet,“ mumlade den lilla, „den är ju så full redan. Se mamma, det lyser, det skiner så grant.“

När solen efter några dagar hittade in genom de lappade rutorna i källarvåningen, dansade några strålar fram öfver golfvet till den breda fällbänken och belyste klart en liten flickas bleka ansigte.

„Lotta är död,“ sade gumman vägg i vägg åt de små, „er lilla syster är en Guds engel i himmelen.“

Och då de så innerligt bådo att få se henne, petade gumman en liten springa i den tunna brädväggen, hvarigenom de stirrade med undrande, häpna ögon.

Hvad syster var vacker! De små bruna fingrarne lågo knäpta på bröstet, hufvudet litet på ena sidan och munnen ännu så rund och leende. Hon sof ju bara.

Pappa var icke i dag på arbete. Han tog sig lof. Der satt han på fällbänkskanten med mamma, som gret med det rutiga förklädet för ansigtet. Hans bröst häfde sig starkt och tårarne droppade ner i det rödaktiga skägget.

„Hvarifrån få vi pengar till kistan?“ frågade hustrun ett ögonblick och höll upp hufvudet med de rödgråta ögonen.

Han suckade. Då föll blicken på den lilla smutsiga, flottiga sparbössan på fällbänken bredvid den spruckna spegeln och den tjocka messingsstaken.

Han steg upp och räckte den åt henne.

„Se här, det var vår lilla Lottas egendom. Hvem vet om icke hennes kista kan ligga härinne.“

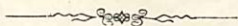
— „Skär upp bottnet,“ snyftade modren, „det ville hon alltid.“

Puukkoknifven kom från slidan vid mannens bälte

och snart trillade hela sparbössans rikedom uti mammas famn. Der funnos många, många slantar, från ett penni till en mark, och huru de räknade och räknade, så blef summan tillräcklig för en liten simpel trækista.

„Det har hon allt sparat in genom sina flitiga små händer och fötter,“ sade mamma gråtande, „Gud väl-signe henne. Nu har hon det så mycket bättre än hos oss. Inte ville jag önska henne tillbaka från vår Herre i himlen, men förfärligt tomt och ledsamt är det.“ Och så gret hon igen.

Men sparbössan, den söndriga gamla sparbössan, hvad blef det af den? Jo, dess botten limmades ihop och så blef det gemensam kassa för de små. Man hade icke råd att köpa en ny.

Den förlorade strängen.

u, hvad det stormade; vågorna rasade hejdlöst mot stranden, skummet stänkte högt upp, slog mot

de slippriga stenarne med vild styrka; det hven i träden, qvistarne brakade.

„Det är ingen lätt sak att bära stormens vilda smågossar,“ sade en gammal tall på stranden, „och jag är ändå så bedagad, stark och erfaren. De sätta sig grensle i topp och grenar, de böja min gamla vördnadsvärda krona med sina oemotståndliga jernfingrar; de bulta och

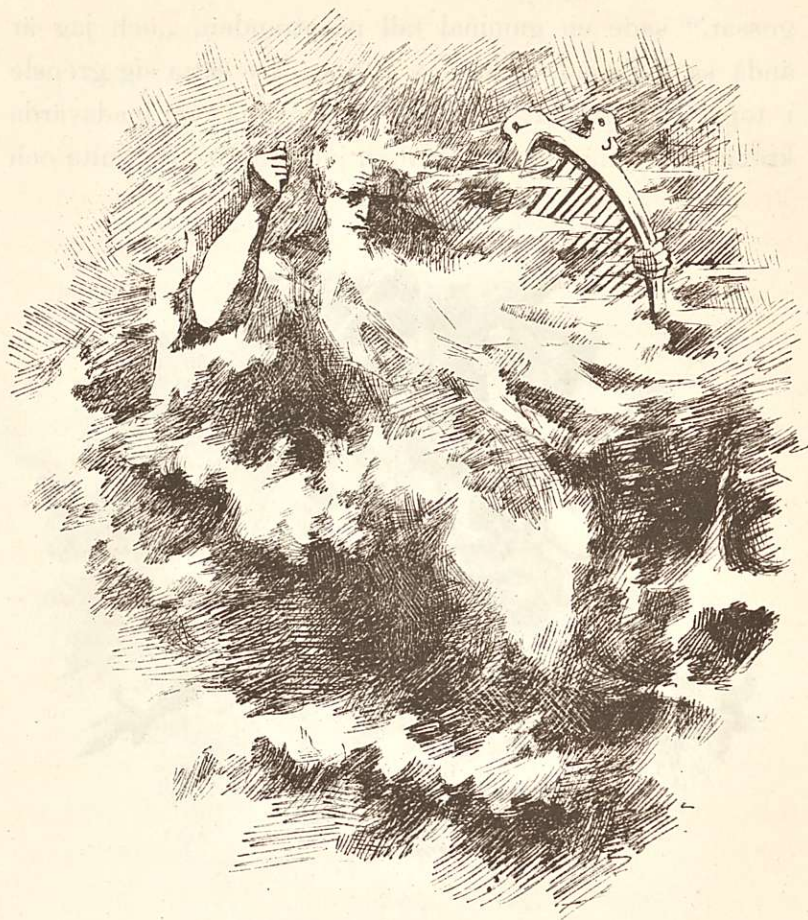
larma, hör så de tjuta och skräna. Och sådant får jag tåla.“

Tallen suckade, det var en djup suck.

„Nej, hvad är det?“ ropade ett knotigt, klufvet al-träd, „der ute på de mörkgröna vågorna ser jag någon

rida, han höjer sig högt ur det hvita skummet. Min-
sann är det icke necken sjelf.“

Den rullande stora vågen kom närmare. Den då-
nade af lössluppen vildhet. På högsta toppen red en
gammal man. Hans långa stripiga hår slets och piska-
des af stormen. Det hvita skummet skiljde sig föga

från färgen på hans kropp, blek och mager såg han ut som en vålnad.

Idag var han rasande vild. De sjögröna ögonen brunno, sin ena hand skakade han knuten i luften, med den andra höll han sin oåtskiljaktiga gyllene harpa. Det var som jagade han någon. Närmare och närmare stranden kom han. Och se! Då slog mot stenarne en föregående våg, det hvita skummet stänkte som en hög pelare i luften, sammansatt af tusende bubblor och perlor, och högst deri svingades en böjlig flickgestalt, smidig och skön som vågen sjelf.

Hon kastades omildt in mellan de stora stenblocken. Darrande, drypande, skälvvande af ångest kröp hon upp i land. Icke en blick vågade hon kasta dit ut.

„Stanna,“ röt en stämma, högre än stormens. Neckens färglösa skepnad höjde sig till sin fulla längd ur vågskummet.

„Du kommer aldrig tillbaka, om icke strängen blir funnen. Hör nu huru väl det låter den förutan.“

Fingrarne grepo harpan. Hu! Det skrek, rasade, tjöt, dånade derur. Gälla, skärande melodier trängde sig om hvarandra, det blef så hemskt att sjelfva stormen ett ögonblick höll upp af häpnad.

Den gamla tallen på stranden pinades jemmerligt.

„Om han skulle sluta! Jag härdar icke ut. Värre låt har jag aldrig hört. Det är hjerslitande.“

Den lilla förskjutna sjödottern bad med förtviflan sin fader upphöra. Hon reste sin drypande kropp, höjde

sig på sina små hvita fötter, sträckte armarne emot honom och gret, bad och ropade.

Necken hånlog. Så knäpte han med yttersta styrka ett enda slutackord på strängarne, det var som ett vredens skri, missljudande och rysligt, — derpå slutade han.

„Der ser du följden af din tjufnad! Mins väl: aldrig sätter du din fot i detta vatten förrän min gyllene sträng, min skönaste sträng är funnen. Femtio år ger jag dig, sitter den icke innan dess fästad på min harpa, är du förlorad.“

Och så dök han ner, djupt, djupt ner till sitt rike. Och vågorna rullade sina hvita kammar deröfver, de jagade hvarandra som förr i hejdlös fart, slogo mot stranden, stänkte skimrande, höga pelare i luften; träden på stranden suckade, allt var sig likt, endast de skärande ljuden från den söndriga harpan hördes ej mera. Orörd hängde den gyllene skatten på sin vreda herrskares arm.

Femtio år! Nåväl, det var en lång, lång tid, neckens dotter hade att söka. Men hvart skulle hon styra sina steg! Aldrig förr hade hennes små fötter trampat fast mark.

„Kan du säga mig huru länge det räcker att gå kring jorden?“ frågade hon en gammal ugglan, som satt i ett mörkt hål och drömde.

Ugglan spratt till, ruggade förvirrad på sig, ska-

kade med näbben åt den sällsynta varelsen och svarade otåligt:

„Stör mig inte. Min tid kommer först när natten kommer. Hvad vill du?“

Hon upprepade frågan.

„Hå, hå,“ skrattade ugglan. „Jag har två duktiga, starka vingar och med dem har jag ännu aldrig mätt ens mitt eget land. Förr blir din lilla kropp en mullhög på vägen, än du hinner kring jorden.“

Hon suckade och gick.

I sin ångest och fruktan hann hon knapt se omkring sig, hann ej undra öfver allt det nya och sköna som hon aldrig sett på så nära håll, eftersom hon var en sjödotter. Blott när stjernorna tändes, såg hon gladt öfverraskad upp till dem, de voro ju hennes gamla vänner och bekanta, det var förunderligt att de också voro här och lyste öfver jorden.

Den lillas enda tanke var att söka, söka den stulna strängen. Och dock hade hon hjälpt att lossa den från harpan, medan necken blundade. Hvarför? Jo, han var så vacker och ung, den fattige gossen som sjöng på stranden, och när han så hjertinnerligt bad att få en enda af harpans gyllene strängar, kunde hon väl då emotstå honom! Han lofvade henne hela sin rikedom, sin döda mors ring, och den glänste nu i ett grönt strå på hennes fina hvita hals, fingrarne voro alldeles för små att bära den.

Och så hade han sjungit alla sina visor för henne, vemodiga, men så vackra, hon mindes dem så väl. Och

nu skulle hon ju bort att söka den vackre ynglingen. Det var den enda solglimten i hennes förvisning. Ja, hon längtade till och med att få se honom. En enda gång, bara en endaste gång! Sedan skulle hon ner till fadren med strängen, ner till sitt herrliga rike i djupet.

Men om den vackre gossen icke gaf henne den stulna skatten tillbaka! Skulle hon då ha hjerta att med list och i hemlighet beröfva honom den? Nej, hon kände att hon icke kunde det. Han skulle visst ej få lida något, hellre då hon.

Likväl hyste hon ej tvifvel om utgången. Helt säkert bevektes han, när hon berättade om sitt irrande lif, om fadrens mäktiga vrede, om sin längtan att åter få höra harpans ljufva, trolska toner i nattens tystnad, då hon och månstrålarne summo tillsammans på vattenytan. Ack ja, blott hon kunde finna honom!

Och solen höjde sig, strålade, sjönk; nattens bleka mån- och stjernljus tändes; gryningen begynte sprida sitt matta skimmer; så gick dag efter dag, vecka efter vecka, månad efter månad, år efter år.

Neckens unga dotter ilade från skog till by, från by till stad, sökande och spanande. Än hvilade hon i bergskrefvor, än i lador och än i utsirade hvalf och portgångar. Ständigt jagades hon framåt af den tanken att hon skulle få se den vackre ynglingen och sedan med strängen dyka ner till fadren.

Till det yttre var hon lik en vanlig ung mö, ehuru spädare och finare. Här och der lemnade medlidsamt

folk henne kläder och mat, med sin sega hafsnatur fordrade hon mycket mindre än jordens innevånare.

Några gånger hade hon mött ynglingar som liknat honom. Men aldrig var det dock densamme. Hon frågade ej; hvem skulle känna honom om icke hon? Mången hade försökt hejda henne; hvem kunde hon vara, så underskön, så späd, så främmande för alla? Men hon skakade blott på sitt lilla hufvud med det böljande håret, skyndade förbi, vek in till höger och venster på gatorna, ängsligt spejande in genom fönster och dörrar.

Så kom hon engång till en stor, stor stad. Jättehöga stenhus med ornamenten och utskärningar reste sig öfverallt, hamnen var full af fartyg med svajande vimplar. Gatorna, planterade med lummiga träd i långa rader, hvimlade af folk, ekipager med utstyrda kuskar åkte förbi, hästarne kråmade sig så att manen fladdrade för vinden, allt glänste, lyste i brokad, silfver och guld.

Den lilla sjödottern saktade sina steg, för att betrakta herrligheten. Småningom hade också hon lärt sig gifva akt på det brokiga lifvet på jorden, hon hade ju i många, många år vandrat bland människorna.

Der rullade en lätt, praktfull vagn förbi. Två unga, glänsande svarta hingstar dansade framför den. Inuti på mjuka sidenkuddar satt en ung man, ljuslätt med vackra, mörkblå ögon och en ledig hållning.

O, det var han! Hon stannade, det var som hjertrat upphört att slå. Hon brast ut i ett skrik och tryckte sig emot ett staket, ur stånd att röra sig. Der satt han som hon sökt i årtal, dag och natt, timmar, mi-

nut, sekund, han som hade hennes faders gyllene sträng.

Men icke var han fullt sig lik.

Det hade kommit ett stolt uttryck i det vackra ansigtet, drägten, förr af trasor och lappar, strålade nu i rikedomens prakt; han var densamme och dock icke densamme.

Neckens dotter såg efter det ilande åkdonet, som bortförde honom. Då hemtade hon sig, och begynte snabb som vågen, hvilken rullade öfver fadrens rike, ila efter honom. Menniskorna blickade undrande efter henne; hvem var den underbara varelsen, som knapt vidrörde marken med fötterna, hvart skyndade hon?

Vagnen stannade. Det var ett stort, ofantligt praktfullt hus med kulörta lyktor på sidorna om en marmortrappa i många vackra färger. Som det började skymma, blefvo lyktorna tända. Åh, så de strålade! Det glimmade till i alla fönster, hela huset blef ett eldhaf.

Mannen hoppade vigt ur, gick med värdig hållning uppför trappan, i häck och häl vördnadsfullt ledsagad af sin livréklädde betjent. Hon följde ljudlöst. Man stannade. En utsirad dörr med tunga silfverbeslag öppnades, han steg in och betjenten vände om.

„Ursäkta,“ sade flickan, „kan jag slippa in?“ Den livréklädde betraktade henne.

„Ni misstar er, fröken, på uppgången. Konsertsalen ligger straxt här bredvid. Först om en timma eller par kommer min herre att spela. Ni skall väl dit, icke så?“

Ja, bara han visade henne dit. Och så kom hon att sitta på främsta bänken i den stora salen, dit många tusen åhörare skockade sig. De som icke annars fingo rum, klefvo på fönsterbräden och pelarafsatser.

Tyst, nu kom han, mästaren med sin harpa. Behagligt helsade han, lockarne böljade långt i nacken och vid tinningarna, det strålade som en eld ur hans ögon, så vacker hade hon icke sett honom.

Han väntade ett ögonblick, sorlet saktade sig och så begynte han.

Som ett sakta sus började det. Tonerna lekte och qvittrade, drillande som en fogel, derpå togo de till i styrka, det blef storm, orkan, dånade, brusade. Ovädret aftog småningom, man hörde endast ett aflägsset echo deraf, den ljufligaste melodi med stilla vågsvalp tonade från strängarne, men dog småningom bort som en underbart vemodig suck. Det var alldeles icke som skulle några mensklige fingrar rört harpans strängar, de svälde, de jublade, sjöngo, greto, alla känslor bröto ut derifrån.

Åhörarne greto äfven, öfverväldigade, hänryckta öfver spelet utan all like.

Endast den lilla sjödottern satt alldeles tyst. Hon igenkände fadrens gyllne sträng. Det var derifrån de herrliga tonerna kommo, hon visste det. Endast fadrens harpa hade en sådan klang. Och allt detta hade hon förskaffat mästaren, den förre ljuslockige, trasige gossen vid stranden. Utan henne hade han aldrig blifvit det han var. Nu skulle hon återfordra tjufgodset. Det sved i henne, hon blef så bedröfvad, men hon måste ju.

Sedan den stormande hopen stampat och skrikit ut sin förtjusning, öfversållat virtuosen med blommor och kransar och framropat honom otaliga gånger, drog den sig ändtligen ur salen. Neckens dotter smög sig efter harpspelaren.

Ljudlöst upphann hon honom i en lång pelargång. Han vände sig om vid det lätta vidrörandet af hennes fina, lilla hand. Undrande betraktade han henne.

Då brast hon i gråt. Hela sitt irrande lif berättade hon för honom, berättade huru hon i årtionden sökt honom utan rast eller ro för att återfordra den stulna strängen, berättade huru vredgad fadren varit och huru hon för evigt vore skild från honom och hans rike, såvida hon ej medförde den.

Harpspelaren for tillbaka och strök handen öfver pannan. Han kände henne. Detta milda sköna ansigte hade han sett i månljuset vid stranden och ofta i drömmen. Och ringen som hon visade var hans.

„Och du vill taga min harpa?“ frågade han.

„Jag måste; det är blott den ena strängen,“ hviskade hon.

Han skrattade bittert.

„Vet du också, att det är blott denna som ger lif och klang åt spelet? De andra ljuda knappast. Ta'r du bort den, är min lycka spild, jag sjelf ett intet.“

— „Hvad skall jag då göra?“ Hon såg ångestfullt på honom.

„Gå till din fader och säg honom att det för mig

var omöjligt att gifva strängen. Du skall få guld och silfver, kanske får jag då behålla den.“

— „Åhnej, det hjälper aldrig. Jag är förlorad, om skatten ej återhemtas.“

— „Visst icke, du lilla. Skynda blott hem och fråga hvad han fordrar i utbyte. Rikedom eger jag. Och efter två tiotal år väntar jag dig här i samma stad och på samma plats. Var fullkomligt säker derpå. Tag denna ros som pant.“ Han skrattade och fäste den ljusgula, doftande blomman i hennes långa hår.

„Och får jag hålla min harpa, så kommer jag ofta till stranden och spelar för dig,“ fortsatte han och såg så bevekande ut, i det han smekte det mjuka håret.

Då tvekade hon icke längre. Hon räckte sin hand till afsked och ilade beslutsamt bort.

O, huru skulle hon snabbast hinna fadrens rike! Hon sprang dagen igenom, hvilade en stund om natten och sprang vidare eller rättare sväfvade, ty hennes små fötter rörde knapt vid marken. En gammal örn tog henne en gång medgörligt på sina vingar, med honom följde hon ett långt stycke. År förgingo, slutligen stod hon på den strand, dit fadrens vrede kastat henne.

Det var djupaste natt. Månen dolde sig bakom moln. Hon ropade fadren med sin milda röst många, många gånger. Slutligen sjöd vattnet och ur djupet reste sig den gamle, skäggige necken.

„Hvad vill du?“ frågade han med sin djupa, dofva stämma.

Hon darrade.

„Käre fader, jag längtar efter dig. Du skall få silfver och guld så mycket du vill, men din gyllene sträng kunde han icke ge, den är all hans rikedom och lycka.“

— „Jaså, du har den icke. Nåväl, blif då för evigt deruppe och hör på din vackre ynglings strängaspel, hit kommer du aldrig.“

— „Fader, fader,“ ropade hon hjertslitande. „Jag längtar efter dig, efter mina syskon, efter mina små fiskar, efter mina gungande vågor! Han kommer ofta hit och spelar för oss, om du låter honom behålla den ena lilla strängen. Annars blir han olycklig.“

Necken piskade vattnet.

„Låt honom bli olycklig, låt honom förgås,“ skrek han, „hvad sak är det? Hellre må han göra det, än du. Säg honom att jag inte tål hans spel, han må aldrig våga visa sig här med den stulna strängen. Seså, skynda dig barn, tag den af honom och kom hem.“

Den lilla sjödottern vände sig djupt bedröfvad bort. Hvad skulle hon göra?

Åter samlade hon all sin styrka. Hon kysste ett par vissnade, nästan multnade rosenblad, det var panten, som hon bevarat under färden. Derpå börjades åter samma långa, tunga vandring utan rast eller ro. Fridlös jagade hon framåt med tungt hjerta.

Skulle hon då nu återhemta fadrens skatt? Nej, hans, den unge mästartens lycka ville hon aldrig göra om intet. Hellre skulle hon sjelf dö. Men se honom ännu engång, det ville hon.

Slutligen stod hon på samma plats hon lemnat för tjugu år tillbaka. Hennes ålder var endast obetydligt förändrad, sjödöttrarne kunna lefva i mera än hundra år utan att bli mycket gamla. Der gäller icke vårt tidsmått.

Men omgifningen omkring henne hade åldrats, nytt kommit i stället. Hon kände sig så främmande. Men han skulle ju komma.

Hon väntade och väntade. Tiden, den utsatta tiden gick förbi. Kanhända hade han ej hunnit ännu. Dagar gingo, han hördes ej af. Då frågade hon hvar han fanns.

„Han, den store virtuosen, den underbare harpspelaren! Åh, han reste ju, rik och lycklig som en furste med sin unga prinsessa till andra verldsdelar. Der har han en större framtid.“

— Han hade glömt henne. Glömt hennes lif, ty lifvet berodde ju på strängens återfinnande. Allt hade han glömt.

Den lilla sjödöttern böjde sitt lilla, välformade hufvud, satte händerna för ansigtet och snyftade. Så kysste hon åter sitt rosenblad, det upplöste sig i stoft, vinden tog det. Hon såg på sin gyllene ring, den fanns qvar; och vandrade trött hemåt. Sitt öde visste hon. Lyckan, den skulle han med strängen få behålla.

Och åter stod hon på sin kära, välkända strand bland de stora stenblocken i vattnet.

Hon satt tyst och såg; såg huru vågorna dansade öfver hennes rike i djupet, huru måsarne doko efter fisk i vattnet, huru solen, stjernorna och månen speglade sitt skimmer deri. Sin egen fot vågade hon icke

sticka dit, huru gerna hon än ville. Och natt efter natt lyssnade hon andlöst, skulle fadren icke röra sitt strängaspel, om ock den herrligaste strängen var borta? Men det var så tyst, så tyst. Intet ljud förnams der nerifrån.

Den gamla tallen tyckte synd om henne och bjöd henne nattqvarter på sina styfva grenar.

Den lilla sjödöttern kände och visste att de femtio

åren snart vore ute. Hvad blefve hon då? Ett sjögräs eller en salt vattendroppe.

Åh, så hon längtade att engång få sticka sina små fötter i vattnet och störta sig ner till djupet. Men hvarför längta, hon skulle aldrig få det.

En natt rördes vattenytan, necken höjde sitt gamla hvita hufvud derur.

„Det är femtio år i natt,“ sade han så doft, att det lät som en aflägsen åska, „nu skall du icke lefva mera. Hvarför tog du icke min förlorade sträng med våld? Nu är det för sent. Om du kan slita af ditt långa hår till ny sträng åt mig, blir ditt öde förmildradt. Du skall då i stället för en vattendroppe som genast försvinner, bli ett vasstrå i stranden nära mitt rike. När vassen mejas, måste du dock ohjelpigt dö. Lef och njut så länge.“

Och när den svaga, gulbleka gryningen lyste upp horisonten, låg det sköna, långa, mjuka håret i vattnet; en suck hördes, och så stod der ett vajande strå; vackrare, längre än de andra.

Och nästa natt hördes åter de trolska, nästan glömda tonerna af harpan ur djupet. De klingade öfver skog och haf och land, så innerligen sorgsna, så brusande, så mäktiga, till och med vredgade. Den gröna vassen hörde stilla på, men ett strå, skildt från de öfriga, böjde sig likasom hänfördt till ytan. Det såg ut som lyssnade det andlöst, men det hade heller icke lång tid att njuta.

Under takåsen.

„Hör du mor,“ qvitrade svalefar i boet under takåsen, „lille Emil är sjuk. Jag såg det nyss genom fönstret. Han ligger i vaggan och hostar, så att det lilla bröstet går som en maskin. Modren stackare sitter bredvid, hennes ögon äro riktigt röda. Det är så tyst i huset nu, när inte den lille jollrar och väsnas.“

— „Hvad det är ledsamt,“ sade svalmor bekymrad och skakade med näbben. „Jag tänker att de äro lika rädda om honom som jag om mina små.“ Och hon bredde skyddande vingarne om sina nakna fjäderlösa ungar, liksom ville hon bevara dem för allt ondt.

„Ja men kunna vi icke göra något för honom?“ frågade svalefar fundersamt, „jag tycker så mycket om det lilla pyret. Han brukar nicka och skratta åt mig, när han om morgnarne tultar ut i sin lilla grofva skjorta. Dessutom har fadren, torparen, engång nekat en näsvis ung student att skjuta mig, jag hörde det med mina egna öron. Och så bo vi ju hyresfritt under deras takås, kära mor, och bli inte uppsagda, är det inte en god sak det?“

— „Jag nekar visst inte till allt det der, tvärtom, folket är makalöst präktigt, men hvad i all verlden skola vi göra åt gossen?“

— „Seså mor, lemna nu våra egna barn för ett ögonblick och flyg med mig till fönsterbrädet, der kunna vi kika in genom rutan. Skada att folket inte kan öppna sitt fönster, jag ville gerna flyga in och helsa på lille Emil.“

Svalmor ruskade på sig, såg ännu engång ömt på sina småttingar som skreko i kapp efter henne, och flög derpå bort med sin käre man.

Åh, hvad den lille gossen var blek! Hans små bruna händer hade smalnat och ögonen, de stora runda, mörkblå ögonen hade röda kanter. Allt emellanåt drog hans fingrar häftigt in i handen, det var kramp han hade.

Mormor satt och stickade strumpa vid vaggan, hon hade visst svårt att se, ty maskorna runno mycket ofta ut. Morfar lappade tyst noten, han gnlade icke som vanligt. Det beskedliga, gamla ansigtet såg så bedröfvadt ut. Rummet var något ostädadt, en mugg med torkade blommor stod i fönstret.

„Den buketten har lille Emil plockat,“ sade svalefar, „det är bara väpling och smörblommor och vissnad är den ännu till, men hvem har nu tid att tänka på det fina? Vet du ingen råd, söta mor?“

— „Nej, verkligen icke. Vår Herré skola vi be till, annat vet jag ej.“

— „Det är också det bästa,“ sade en blinkande solstråle och vips var den inne i stugan hos sjuklingen.

Lille torpar-Emil hade många vänner, svalorna, solen och de små herrskapsfröknarna, som just nu kommo der borta, öppnade grinden och trädde genom stugudörren med droppar och sked.

Den lille sjuklingen ville icke ta in.

Han stretade emot med händer och tänder. Medicinen rann på hakan och halsen, och så måste han få en sked till.

„Ser du mor,“ sade svalefar undervisande, „man skall icke klema bort de små, de skola lära sig lyda.“

— „Ack, nu blir jag så bedröfvad,“ sade svalmor, „ju mer och mer jag ser på gossen, ju ledsammare är det. Tänk om vi skulle qvittra för honom.“

Och så sjöngo de, sjöngo om huru vackert det var der ute, huru väplingen doftade på ängen, huru fjärlarne och brömsarne surrade om, myggorna dansade i solskenet, gräset frodades och allt var så treffigt och gladt.

Lille Emil såg mot fönstret. Han log svagt ett ögonblick. Skulle han icke känna sina vänner!

„Ser du far, han helsar. Åh, nu blir han snart frisk, jag känner det på mig. Men jag hinner inte mera, mina ungar skrika så hiskligt. Jag måste dit att se om dem.“

— „Du skall inte skämma bort våra små,“ sade svalefar, han var ju den klokare af de två.

Mot aftonen fördes den sjuke i badstu. Mycket förståndigt var det visst inte af föräldrarne, men de mente så väl med den lille. „Badstu är den bästa kuren,“ sade de, „den hjälper för allting.“

„Tag efter du,“ sade svalefar åt sin lilla svalegumma.

Någon vecka härefter öppnades den rankiga stugdörren och den unga torparhustrun i sin lappade tröja och randiga bomullskjol steg ut på trappan. Hon var icke ensam, nej hon ledde lille Emil vid handen. Litet mager var han väl ännu och omkring ögonen syntes smala ljusröda kanter, men han kunde ju som en hel karl röra sina små korta ben och stulta på gräsmattan med de bruna, knubbiga fötterna. Torparhustrun log, hon var så tacksam och glad. Gossen ryckte sin hand ur hennes, tog en grön qvist från marken och började jaga hönsen. Inte hade de lof att vara på gården, bort skulle de. Den lille sprang, vinden

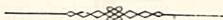
fladdrade i duk och skjorta, rosorna slogo ut på kinderna.

„Mor, jag tror minsann gossen har kommit till fötters,“ sade svalefar och flög gladt ur boet, „det var en för munter syn.“

— „Åh hvad hans mamma måtte vara nöjd,“ qvittrade svalemor, „ja, jag kände på mig att gossen skulle bli frisk.“

— „Du vill alltid vara så vis, mor! Men jag är ändå ett strå hvassare. Likaväl visste jag det.“

— „Så ni prata,“ sade solstrålen som åter flög förbi, „ingen kunde veta det utom vår Herre.“

Frökens sagor.

Solen höll just på att gå ner. De små lappade fönsterrutorna i byn glänste i rödaktigt guldskimmer. Koskällorna hördes helt nära, det var tiden för kreaturens hemkomst.

Der kom lille Anders i sin lappade herdetröja med ett stort hål på ena armbågen, så att den bruna huden lyste mellan trasorna, som dinglede hit och dit. Han såg helt belåten ut, manade på de långsamma korna med sin löfpiske och smackade och skrek jemt och ständigt: „Seså Hallon, hopp Elsa min, inte dit Stjerna, kuddorna mina, hoj, hoj!“

På trappan stod lilla Fanny, barbent och solbränd. Den lilla korta klädningen nådde knapt hennes smutsiga, mörka små knän, det såg riktigt ut som hon skulle ha varit och „pussat grisarna,“ som det heter i visan.

„Seså, skynda nu,“ ropade hon åt bror Anders, „mor väntar med maten.“

Han raskade på sig och körde kodriften i halft galopp framför sig.

Nu var han inne på gården och bums i stugan,

der brödet och den salta strömingen lockade hans hung-
riga mage.

„Nej, se der går herrskapsfröken,“ ropade yngste
bror, en liten trulsig parfvel med lingult hår och klara
leende ögon och en mun så rund och frisk och röd som
ett bär. Han rusade till fönstret med brödkanten i
munnen och tryckte sin lilla runda näsa mot rutan, så
att den plattades.

„Hon nickar åt mig,“ ropade han åter, „aj, hva'
grann klädning hon har op' sig.“

Fanny lemnade maten för att också hon kila till
fönstret.

„Si, nu kommer sjelfva fröken hit,“ ropade Valli,
den yngste.

„Hvem har lust att komma med mig ett stycke på
landsvägen? Jag skall berätta er några sagor,“ sade
fröken med sin vänliga, glada röst, i det hon tittade in
genom rutan.

„Hej,“ skrek Valli, „jag ska' gå, mor! Jag får ju?“
— „Och jag med,“ sade Fanny.

„Men inte jag,“ inföll Anders, „jag har inte tid,
jag ska' ti' laga hönsburen i qväll.“

— „Nå, så gå då,“ sade barnens mamma, „efter nu
fröken sjelfver ä' så hyggelig och vill ha er.“

Några språng öfver gräsmattan, så kilade de sig
genom ett hål i planket, och nu voro de i hack och
häl efter fröken.

Det kom några småttingar till från granngården,

fröken fick en sådan trefflig, okammad och rödkindad skara omkring sig.

„Nå, hvad skall jag nu berätta?“ frågade hon och såg leende på de frågande ansiktena till höger och vester. Ingen visste, knappast förstodo de hvad sagor kunde vara. Men fröken visste nog sjelf.

Hon började tala om små gossar och flickor som bodde än i städer, än på landet; än voro de olydiga mot far och mor och hade då så ledsamt och tungt, än försökte de vara nyttiga och snälla och hjälpsamma, så att hvar och en höll af dem, ja, det var besynnerligt hvad den fröken kunde berätta. Och huru kunde det likna dem i så många fall? Det riktigt klack i dem flera gånger, monne fröken visste att de hade gjort på samma sätt?

„Hör nu på,“ sade hon, „den der lilla flickan sprang hemifrån med sin lille brors äppel, som hon i hemlighet tagit. Ingen hade sett det och så åt hon upp det helt och hållet. Bäst hon dref kring gatorna, hörde hon huru kyrkklockorna ringde till gudstjenst. Dörren till kyrkan stod öppen, hon smög sig in med den öfriga hopen.“

— „Jag har varit i kyrkan,“ sade lilla Valli stolt och satte näsan i vädret.

— „Nå“, frågade fröken, „har du sett det der korset vid altaret.“

— „Jo, der hänger en menniska med händern och föttern just som fastspikade.“ Han pratade i största ifver.

Fröken häpnade och såg allvarsam ut.

„Hvem är det då? Känner icke lille Valli det?“

Pojken såg helt oskyldig och frågande på henne, men syster Fanny sänkte ögonen blygt mot marken och hviskade:

„Han ä' så liten, inga förstår han hva' fröken menar.“

— „Du då, förstår du det?“

— „Jo, Jesus.“

— „Just så. Han, Guds son, som blef skickad hit till jorden för att frälsa oss. Plågad och pint af de onda människorna, måste han sluta sitt lif på korset, och det ville han sjelf för att både onda och goda, som han älskar, skola komma till Gud, när han tagit bort deras synder.“

„Jag sku' inga ha döda' honom,“ utbrast en liten gosse med ett par kloka ögon i sitt sjuka, magra anlete.

„Jag sku' ha gifvit stryk åt de ilaka människorna, som döda' honom,“ sade Valli med blossande kinder och knöt sin lilla näfve.

„Ja, men Jesus, Guds son gjorde icke så,“ berättade fröken, „han förlät tvärtom sina fiender. Så måste vi också göra, fast det inte är så lätt. Annars tycker Gud inte om oss.“

Det blef alldeles tyst i den lilla skaran. Valli tänkte på om han också borde förlåta Anders, som slog henom i dag, när han drack mjölk ur mammas fat, ty det var sällan en sådan dryck fanns i gården.

Fanny hade också burit sig dumt åt, hon hade icke

stigit upp när mamma bad, utan låg och latades tills alla gått ut på arbete.

De andra barnen hade äfven många små synder på sina samveten. En hade luggat lille bror så häftigt att hårtestarna lossat, en annan tagit en sockerbit från skålen, en tredje skrikit fula ord åt gamla farmor, en fjerde rest på båt tvärt emot fars och mors vilja, ja, besynnerligt mycket illa hade de gjort. De märkte det nu så tydligt.

„Men nu skall jag ju berätta min saga,“ sade fröken leende, „den var väl inte slut ännu. Hvar stannade jag?“

„När flickan kom in i kyrkan!“ ropade skaran i chorus.

„Ja,“ återtog fröken, „den lilla flickan smög sig i ett hörn och stod der och såg på människorna i bänkarne. Då upptäckte hon också sin mor bland många andra. Hon sjöng i psalmboken med den öfriga skaran, orgeln spelade, aldrig hade flickan hört något så vackert. Allra längst borta hängde en stor taffla. Det var Frälsaren som välsignade de små barnen. Men ju mera hon såg och såg, dess mer tycktes det henne som skulle den milde Gudssonen sorgsen vändt sitt ansigte ifrån henne och sträckt armarne mot de andra små på tafflan.

Då var det också som om en röst inom henne frågat: hvad har du gjort? Har du inte varit bra olydig och stygg?

Det sved i hennes hjerta, gråten ville fram. Hon

längtade att se Frälsarens armar äfven sträckas mot henne, att se hans älskande ögon med samma uttryck äfven blicka på henne. Så brast hon i tårar, hon lade förklädet för ansigtet och snyftade sakta. Ack, om hon bara kunde få förlåtelse.

Slutligen lyfte hon upp sitt ansigte och såg bort mot taflan. Se! Då var det som Jesu milda blick riktats emot henne, som skulle han sträckt sina kärleksfulla armar just till henne.

Hon stod fullkomligt stilla med klappande hjerta och såg, bara såg. Och när gudstjensten var slut och folket strömmade ut från Guds hus, väntade hon på modren och smög sig intill henne. Månne hon fick förlåtelse?"

— „Jo, jo,“ ropade de små åhörarne mycket intresserade.

„Det fick hon också,“ sade fröken, „det få alla som riktigt ångra sig.“

— „Är sagan slut nu?“ frågade Fanny besviken, då det blef tyst en stund.

„Ja, var det inte nog,“ log fröken.

„Berätt' nu lite' mera,“ hviskade en bedjande röst ur den lilla hopen.

„Nej, nu tror jag inte det mera blir tid. Se ni huru lång skuggan faller, det blir skumt och fuktigt och far och mor vilja ha er i säng. Seså, raskt: vänd om.“

Den lilla skaran måste lyda, om också icke så gerna. Det hade verkligen blifvit sent; de små grå stu-

gorna skymtade på afstånd ur halfdunklet, här och der hördes en ensam fogels qvitter. Annars var allt tyst.

Valli knep fast i Fannys hand, det gick så bra när stora syster ledde, då var han aldrig rädd.

De traskade allesamman tätt efter fröken, den snälla fröken, som hade berättat så många „sagor,“ som de sade.

Det riktigt arbetade i deras små hjernor. De skulle bestämdt försöka göra som fröken sade, bara de nu alltid skulle komma ihog det.

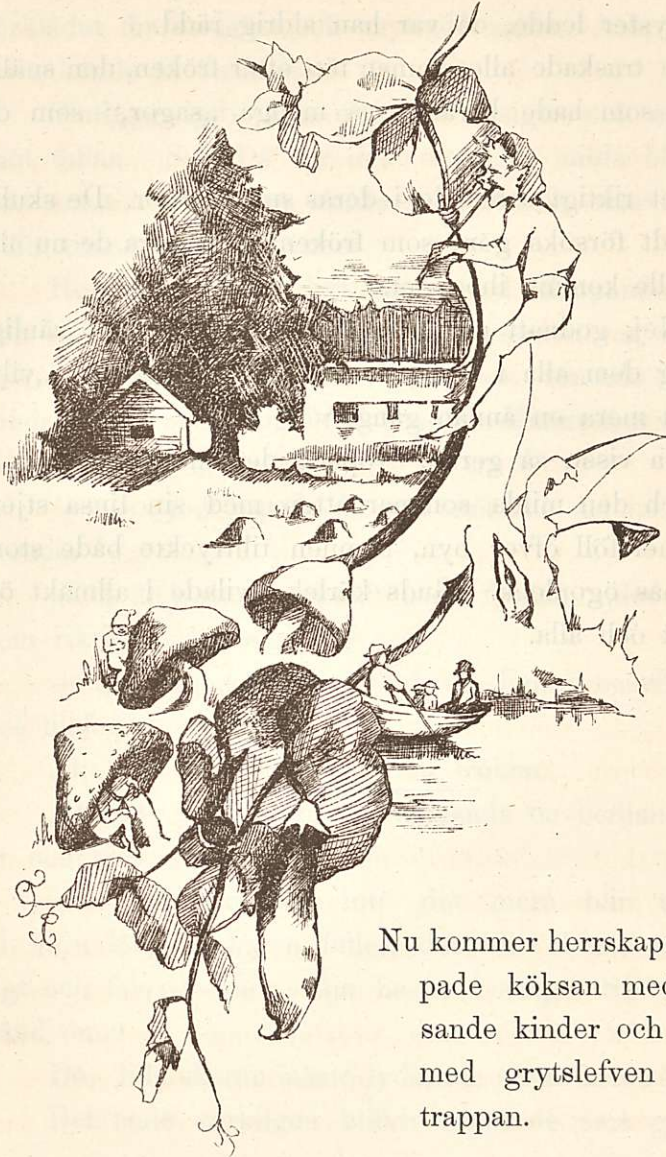
„Nej, godnatt nu små vänner,“ sade fröken vänligt och tog dem alla i hand, den ena efter den andra, „vilja ni höra mera en annan gång?“

„Ja visst, så gerna,“ ropade de om hvarandra.

Och den milda sommarnatten med sin ljusa stjernehimmel föll öfver byn, sömnen tilltryckte både stora och smås ögonlock. Guds kärlek hvilade i allmakt öfver allt och alla.

På sommarbete.

Nu kommer herrskapet“, ro-
pade köksan med blos-
sande kinder och sprang
med grytsleffen ut på
trappan.

Se der rullade vagnen fram mellan björkarna på gården. Patron med sin unga fru och de två barnen nickade så vänligt, de små svängde sina hattar i vild glädje.

„Goddag Stina! Goddag Viktor! Goddag Lena!“ ljöd det gladt och ifrigt till det församlade folket, det var nära att småherrsskapet kastat sig ur vagnen.

„Seså, håll er nu i skinnet,“ sade pappa, „i blinken äro vi framme vid stora trappan. Sitt stilla Karin, sitt stilla Robert.“

Nu höllo hästarne stilla. Barnen flögo som pilar in i det treffiga, gråmålade boningshuset, öppnade alla dörrar, skåp och lådor, de ville se hvad som fanns kvar sedan sista sommaren.

Ack så roligt att nu ändtligen vara på landet, riktigt på landet! Huru hade de ej räknat dagar, timmar och minuter! Åh! hvad de nu skulle få mycket att göra, ja så förskräckligt, att de troligen icke skulle hinna med hälften.

„Nu går jag till hönsgården och ser på de nya kycklingarna, som mamma säger att Svarten har kläckt,“ ropade Karin, kastade af sig regnkappan och for af i vildaste fart.

Nu skulle hon aldrig mera behöfva ha de förhatliga ytterkläderna på sig, på landet var det så skönt och bra; der såg heller ingen om hon hade fläckar på klädningen eller hål på ärmen eller knapparne borta från skorna. Robert hade precis samma tankar. Han hade så gerna velat kasta sin läsebok och skrifhäfte i elden, men mamma sade att det kunde förslå om han

sluppe se dem om sommaren, och så måste han vackert ställa dem tillbaka på hyllan.

Nu hade han stora planer. Han hade köpt sig en metref med ett grannrödt flöte riktigt för egna sparbösspengar, och nu skulle mamma få duktigt mat till middagen, ja det var bara bråkigt att tänka hvart han skulle göra af med resten af fisken. Så hade han en pilbåge sedan sista sommaren, med den skulle han skaffa fogelstek till bordet; han kunde väl skjuta bra nu redan, det var blott som liten han skjöt bom.

Åh, huru upphettade och ifriga de båda barnen voro, när de sent omsider kommo in till qvällsvarden, den första på landet. De hade varit i hönshuset, ladugården, stallet, svinstian, hundkojan, hos inspektorens, drängens, i mjölkammaren, öfverallt.

„Mamma, vet mamma, det fanns så många nya kalvar,“ sade Karin med munnen proppfull.

„Och ett så vackert föl,“ skrek Robert, „jag får ju lära mig rida.“

— „Och jag med!“ ropade Karin.

„Seså, tyst nu och ät edra smörgåsar och drick er mjölk. I morgon blir också en dag till funderingar.“

Det var så märkvärdigt svårt att somna i afton. Karin kastade sig af och an. Hon hade så mycket att tänka på. Det var något utomordentligt roligt hon fått i sitt hufvud, något som hon just nu hittat på. Nej, hon måste upp från sängen och fram till fönstret. Der stödde hon de runda armarne på bordet, händerna mot

kinderna, och tittade ut. I den ljusa qvällen syntes ett rödt, kopparfärgadt sken efter solnedgången der borta öfver den stora skogen. Hennes tankar irrade in mellan de täta busksnären och tjocka stammarne. Det liknade fullkomligt en plansch ur djurboken, som föreställde Amerikas urskogar, likadan färg hade himlen, lika mörk såg skogen ut. Det fanns visst bra många vilda djur der borta, hvarför icke stora björnar och bufeloxar likasom i Amerika?

Men icke var det dit hennes stora planer gingo. Nej, det var på närmare håll. Hon skulle bygga en liten koja af mossor och qvistar, en jordkoja, sådan som Valter i Topelius' sagor eller Robinson Crusoe också bygde. Det skulle bli på en backe, som hon såg skymta fram mellan träden. Robert finge ha en annan för sin räkning, det var treffigare att ha hvar sin. Åh hvad det skulle bli roligt!

Kanske mamma ville låta henne sofva der några nätter, mat skulle hon naturligtvis sjelf taga med sig. Om det nu bara ville dagas, tiden blef så förskräckligt lång, man måste sofva så många timmar. Karin suckade. Slutligen trippade hon tillbaka, i förbifarten tittande på Robert, som sof sött och godt med munnen halföppen och armarne öfver hufvudet. Så han kunde somna från alltsamman, tänkte systemen medlidsamt, men han har då icke hälften så mycket att tänka och göra som jag.

Hon kröp i sängen, drog det blommiga täcket öfver de små runda benen och länge dröjde det visst

icke förrän John Blund tog henne i sina armar och förde henne med brodern att leka på sina gröna ängar.

„Om jag skulle veta hvad de barnen syssla med hela dagen,“ sade mamma leende till pappa, „har du lust, så gå vi och titta efter dem.“

Det räckte visst en stund förrän de fingo sigte på Karins upphettade röda ansigte med den stora breda halmhatten, och Roberts nerböjda rygg med de urvuxna, lappade byxorna. En stor hög af torr mossa låg på marken tillsammans med gamla trädstumpar, och sonen höll på att bulka några störar i jorden.

„Hvad i all verlden göra ni?“

Barnen vände sig raskt om.

— „Åh, vi bygga. Snart är mitt hus färdigt,“ sade Karin, den snabbare af de två. Hon klappade med stolthet sin vägg och petade mossa genom springorna i brädstumparne.

„Men får du rum der?“

— „Jo ser pappa, jag kan ligga och sitta i den, hvad behöfs mera. Är den inte nätt?“

Hon sprang några steg ifrån sitt verk, betraktade det noga från alla sidor i det hon vände och svängde på sitt lilla hufvud, och såg så innerligt belåten ut.

„I morgon blir min stuga färdig och så flytta vi hit,“ sade Robert.

„Jaså, ni lemna oss alldeles,“ sade pappa, „hvem skall då få plättarne om söndagen? Kanske inspektorens Hilda.“

— „Åh pappa,“ utbrast Karin slutligen, „till söndagsmiddagen komma vi nog hem. Få vi sofva här i natt, mamma?“

— „Nej, kära barn, det blir för fuktigt.“

— „Men åtminstone bo vi hela dagen här,“ sade Robert bestämdt.

„Om pappa och mamma tillåta, ja.“

Men det kunde man väl veta på förhand!

Roberts båge måtte varit i oskick, ty då han följande dag gick ut på skytte, flög pilen alldeles åt orätt håll.

Der satt en skata i en tall. Aha, nu skulle den snart låta bli att skratta, det lät så förargligt. Pang, strängen knäpte af, pilen for högt i luften, hvar blef skatan? Se, der flög hon så muntert ofvanför hans hufvud och skrattade värre än någonsin. Besynnerligt! Pappa förklarade ändå att geväret var helt och bra. Han förstod inte.

Emellertid började Karin finna det ledsamt att vara så allena. Robert dröjde länge på sin jagt och så måste Karin in efter Elsa, den vackra stora dockan med porslinshufvud, blå ögon af glas och gult hår.

Och så lekte hon. Elsa trufdes så bra i sitt nya hem, allt emellanåt fick hon sofva och äfven spatsera. Hon bäddades på den mjuka mossan i ett hörn der solen sken in genom springan i väggen. Karin njöt af att se på barnet, det mådde så godt, och så såg det så innerligt belåtet ut.

„Karin, Karin,“ ljöd det häftigt.

Hon kröp förskräckt ut ur hålan. Der kom Robert i fullt traf från skogen.

„Hvad nu?“

— „En orm, en faslig en med grym tunga och lång kropp,“ ropade han andlöst, „hu, den krälar och prasslar bakom mig.“

Karin störtade pilsnabbt efter sitt kära barn i kojan, det måste räddas till hvad pris som helst. Och så bar det af det fortaste de kunde. Båda sprungo i kapp, flämtande som små hundvalpar nådde de gården.

„Nej nu bor jag icke mera der,“ sade Robert harmsen och uppskakad, „hvem vet om icke den otäcka ormen krupit in i våra boningar.“

— „Ja fy då,“ sade Karin.

Och så var det slut med den funderingen.

Hvad middagen hos pappa och mamma smakade bra! Der i kojan fingo de bara en torr brödbit, det vankades ingen varm välling eller sköna köttbullar med potäter. Det allra bästa var ändå att äta och sofva hemma.

Dagarne gingo. Karin och Robert flögo omkring som hvirfvelvindar, än voro de på inspektorens trappa och lekte med hans barn och kattorna, än voro de i stallet, än åkte de till Spanien och Afrika i vagnslidret, än matade de ankorna i gröna dammen, än sprungo de för att söka mogna smultron, som besynnerligt nog sällan funnos.

Men när den der herrliga bärtiden då äntligen kom, voro barnen dagen i ända ute i skog och berg

och backar. Korgarnes innehåll var allt bra litet vid hemkomsten, men se mamma, de måste nu äta litet i skogen!

Och höbergningstiden då! Ja, när var det roligare? Åh, att få rulla sig i de färska stackarne huru vildt som helst, åka i skvindorna och kanske köra, och sedan stampa ner höet i ladan!

Pappa och mamma kommo ibland med kaffe ut på ängen, då skulle barnen nödvändigt ha dem att kasta sig i stacken. Och så haglade det hö öfver de olyckliga offren. Folket stannade vid sina räfsor och log; „hvad de herrskapsbå'na voro sjelfsvåldiga och glada!“

„I morgon blir det kräftfärd af,“ sade pappa till mamma, „förutsatt att vädret är vackert.“

— „Slippa vi med?“ skeko de små, det var alltid det första, när de hörde att det gälde någon resa.

„Få se, om ni äro snälla.“

De måtte visst varit det, ty nästa dag sutto de i vagnen midt emot föräldrarne med skinande och strålande ansigten.

Robert hade sin nya blus första gången på, den hade mamma sytt. Han tyckte sig vara flera år äldre, stora kusin Gunnar hade ju precis också en dylik.

De små hade icke riktigt kunnat sofva på morgonsidan. De skulle upp och se på vädret. Först var det mulet, då grepos de af sorg. Kanske ville Gud ändå till slut låta dem få solsken och blå himmel, tänkte de.

Och verkligen dansade snart några glada strålar in på bordet och golftiljorna. Då blef det en fröjd. O hvad Gud var utomordentligt snäll! Båda skuttade och hoppade i vildaste glädje omkring i rummet med sina bara ben och små korta hvita skjortor, det skulle straxt gå som en dans att få kläderna på.

Det var makalöst treffigt och vackert vid ån, der kräftorna funnos. Blommande näckrosor ibland vassen vid stranden, lummiga alar, gröna stränder!

Limonad fingo de brygga sig sjelfva af saft och vatten, och så öste mamma två rågade skedar socker i båda glasen. Tänk så sött det skulle bli, de brukade ju bara få två bitar till kaffet. Och skorpor och pepparkakor vankades det rikligt, det som blef öfver, fick Karin dela ut åt barnen i stugan ett stycke derifrån.

Hej, der fick pappa tre stora kräftor i håfven! De hade väldiga, grymma klor, det var icke att gå nära. Men högst intressant var det att betrakta dem. De kröpo ju baklänges och smackade så lustigt i säcken, dit de stoppades efterhand. Ja, bra roligt var det att se på.

Mamma sysslade mest med maten. De små hjälpte att samla bränsle till elden, snart steg en blåaktig rök upp under kaffepannan. Karin skulle duka, hon bredde den bländhvita servietten på gräset och radade koppar, sockerskål och gräddsnäcka derpå. Det var en vigtig syssla.

Med ens vände mamma sig om.

„Robert, hvar är Robert?“

Hennes röst lät orolig. Alla sågo sig omkring. Ingen visste. Man hade trott honom vara i Karins sällskap som vanligt.

Nu blef det en förskräckelse och ängslan. Mamma var så blek, ångesten talade ur hennes ögon. Hon spang omkring och ropade sin lille gosses namn.

Då syntes plötsligt ett litet ljust hufvud ofvan vattenytan. En genomvåt liten kropp kraflade på alla fyra i leran vid stranden.

Pappa och mamma fingo syn på sin pilt och drogo honom upp på gräslindan. De tryckte honom häftigt intill sig, deras egen lille gosse hade varit nära att gå ifrån dem.

Kläderna togos af, hela figuren fick krypa i mammas stora schwal och så gnedes han af alla krafter. Småningom kom färgen på kinderna, men trött och uppskakat var han, den lilla stackarn; han gret och höll mamma hårdt i kjolen, hon fick icke lemna honom.

„Seså, seså, gossen min,“ lugnade hon, „det blir nog bra, gråt inte.“

Karin kom med en stor pepparkaka. Hon visste icke huru hon skulle trösta honom. Det var så ledsamt när han gret, han brukade inte.

Efterhand blef han åter sig lik och skämdes smått öfver att sitta som ett lindebarn i den stora schwalen, medan skjorta, byxor och den nya blusen hängde på gärdesgården.

„Mamma.“

— „Ja min gosse.“

Han lutade sig tveksam emot henne och slätade smått förlägen hennes klädning med sin lilla runda hand.

„Jag tänkte gå för att dra' upp pappas häf,“ sade han sakta, „och så —“

— „Så plumsade du.“

— „Ja!“ Han lyfte inte ögonen från marken. Mamma betraktade honom kärleksfullt och allvarligt. Han hade ju inte haft lof, tvärtom voro båda barnen strängt varnade att gå nära vattnet. Men så böjde hon sig ner och kysste honom varmt.

„Gud straffade dig, lille Robert. Nästa gång gör du inte om det.“

Tiden flög som på vingar, blomsterrabatterna prunkade i skönaste fägring, bär och frukter mognade under solens varma strålar.

En dag kom Karin fram med ett splitternytt förslag. De skulle ut och rida. På hvad? Jo, på riktiga gärdesgårdstörar, de skulle bli sådana präktiga hästar. Ack ja, på dem kunde man fara världen omkring, trött blef man då inte. Hej hopp, så det bar af genom stora porten ut på landsvägen. Åh, aldrig skulle man bli trött, det gick så lätt, så fort, så bra, bättre hästar kunde man icke önska sig!

Underbara äfventyr lekte dem i hågen. Hvem visste hvad det kunde finnas bakom „stora stenen,“ det utstakade målet för alla färder? Kanske lurade der det lilla gråklädda skogsräet med sin långa hvisselpipa, just detsamma som pappa brukade berätta om. Kanske red

riddaren i skogen på sin hvita häst och stred mot trol-len, ja det skimrade nästan hvitt emellan de mörka snå-ren. Allt var så hemlighetsfullt, så dunkelt, så förtrol-lande, hvarje sten och hvarje stubbe, hvarje sandgrop och träd kunde ju gömma något. Sagan spann sin guldglass i minsta spindelväf.

„Ser du Robert! Der kryper visst en liten tomt-
nisse under den stora flugsvampen,“ hviskade Karin. De stannade väntansfulla på afstånd, riktigt nära tordes de icke gå.

Ja, det var helt säkert en röd mössa. Männe den lille bodde nere i jorden eller under de granna svam-
parne? Ack om de bara kunde få tala några ord med honom och se hans skatter! Guld, silfver och diaman-
ter glänste med en förtrollande prakt emot dem ur dunklet. Om de ändå hade litet, litet deraf? Hvad skulle de sedan göra dermed? Åh, de skulle bygga ett slott, så förskräckligt högt och stort att tinnarne nådde molnen, och i slottet skulle finnas många fina vackra rum åt pappa och mamma, och dem sjelfva. Och speglar och bilderböcker och dockor och riktiga hä-
star med sadlar och silfvertyglar och stora strutar och påsar med karameller och nötter och russin och frukt. Ja, det vore obeskrifligt roligt!

När de riktigt kommo i farten med sina funderin-
gar, satte de sig på väggkanten och pratade helt sakta med hvarandra. Så lade de sig raklånga i gräset och tittade på hvart blad och hvar blomma och hvar sten-bit. Der kunde de ligga och drömma om allt det der

roliga, hemlighetsfulla, tills det nästan blef så tydligt som om de sjelfva sett det.

Men så kommo regniga dagar och då måste Brunte och Polle stå i tambursknuten. Barnen hade tråkigt, hvad skulle de göra? Men ett tu tre kom mamma med något litet arbete, de skulle väl ibland göra nytta. Karin fick sy ett bomullsförkläde åt inspektorens Hilda, och Robert ett bokmärke åt pappa till hans nannsdag. Då blef det åter helt roligt, det var ju något nytt.

Det hade kommit främmande, farbror Anders. Han var så snäll, hade alltid karameller i rockfickan och smålog stillsamt när de bullrade och stojade, aldrig grälade han.

Pappa och han lade ut krok på viken och hemtade mången gädda och aborre hem.

Ack, om barnen ändå en gång skulle slippa med! Ja, nu kom den snälla farbror till hjälp. Tänk, de skulle få se på huru pappa halade fiskarne öfver båt-kanten. Det var nästan otroligt. Men så måste de också lofva att sitta stilla och tysta som små möss. Åh, det var ett lätt vilkor.

Karin tog Robert i handen och' så dansade de bort öfver ängen till stranden under jubel och glädje. Pappa och farbror kommo långsamt efter.

Ändtligen voro de på sjön. Solen lyste så vackert på det krusade vattnet, stränderna sprungo förbi, tyckte barnen. De sutto och höllo hvarandra i händerna och voro riktigt lydiga, sade pappa.

„Tyst, tyst, här är fisk på.“ Farbror fattade i refven och halade den försigtigt närmare. Det slet och ryckte. Andlösa stirrade barnen på hvad som komma skulle. Hej, fisken slog ett väldigt slag med stjerten.

„Du skall icke slippa, min gubbe,“ sade pappa och stack mycket intresserad ut håfven.

Hurra! Nu sprattlade den stora gäddan i båten. Robert måste nödvändigt känna om den var hal. Karin med.

„Stilla barn, kom ihog ert löfte,“ varnade pappa. En stund voro de lugna. Men när nästa krok kom, blef det igen förskräckligt svårt att hålla sig i skinnet. De skulle se, bara litet se. Och så vickade båten åt ena sidan, farbror vätte sina rockärmar.

Pappa gaf barnen en sträng blick.

„Nästa gång blir det annat af,“ sade han.

Hotelsen gjorde sin verkan några minuter. Men ack, se den gröna vassen, af den kunde man laga båtar, hade inspektorens Hilda sagt. Om de kunde få tag i några strån!

De små händerna nappade efter dem, vick, vick, sade båten. Men nu steg pappa upp. Klatsch, det smälde kring öronen. Skamflat kröp Karin ner på båtens botten, Robert efter. Der sutto de och surades. De skändes för farbror, han skulle visst berätta det för andra.

Slutligen blef tystnaden något för enförmig och obehaglig.

Karin vände sig mot Robert och gjorde en bred grimas. Han besvarade den. Så kom der ett sakta fnissande, slutligen ett hejdlöst, lössluppet skratt.

Pappa blef mycket ledsen och såg strängt på de små. Nu skulle de aldrig mera slippa på båt med honom och vitja krokarna. O, så ledsamt! Gråten som länge suttit i halsen bröt ut och med ryggarne mot hvarandra snyftade de högljudt.

Båten lade till vid bryggan. I fyrsprång och full sorg bar det af hemåt. In gingo de inte, fastän de visste att qvällsvarden väntade.

Nej, de kröpo bakom syrenhäckarna i trädgården, der sutto de och greto och snyftade.

De skulle icke gå in på hela natten, nej visst inte. Pappa och mamma skulle få komma och söka dem och

tro att vargen tagit dem eller att de gått vilse eller att de drunknat i dammen.

Grodorna hoppade bredvid dem i gräset, som redan blef fuktigt.

„Hu,“ sade Karin och spratt till, „det är otäckt.“

„Ska' vi gå in?“ frågade Robert och såg längtansfullt upp till fönstren, der ljusen glimmade.

Karin teg. Hon hade ett litet stolt och envist sinne, hon ville icke visa att hon skämdes. Men det gjorde hon ändå, både hon och Robert. De kände nog inom sig huru illa de burit sig åt.

Det var så tyst derute, icke en fogel qvittrade. Ingenting hördes från pappa och mamma, besynnerligt nog. Huru manne de icke ropade?

„Jag fryser,“ sade Robert bedröfligt.

Karin steg upp.

„Vi ska' gå in.“

De smögo sig genom farstugan hand i hand. I matsalen sutto pappa och mamma, men icke farbror.

Barnen lyftade icke riktigt upp ögonen, utan sågo blott rakt fram. Det var bra att farbror icke var inne.

Karin satte sig och bredde sin smörgås utan ett ord. Robert stod ett ögonblick tveksam. Derpå följde han systemens exempel.

Besynnerligt! Pappa och mamma grälade icke, talade icke till dem. Men deras ögon, isynnerhet mammans sågo en smula sorgsna ut.

Nej, nu gick det icke längre. Karin steg upp och

kastade sig kring pappas hals. Hon sväljde tårarne. Så brast hon i gråt.

„Förlåt, snälla pappa.“

Robert snyftade bredvid henne.

Hvad det kändes skönt nu igen! Mamma såg glad ut, fabror kom in och låtsade inte se de röda ögonen, utan pratade och skämtade. Och tänk, när de hade ätit, så tog pappa fram sin papyross och småmyste och frågade om de alldeles hade glömt sagorna.

O nej, skulle de få höra dem nu?

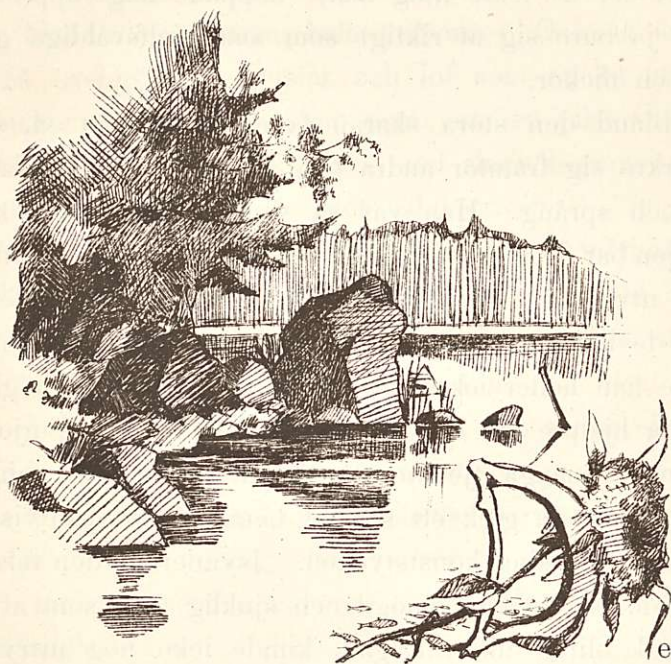
Ja, Karin placerades på det ena, Robert på det andra knäet och så kröpo åter dvergarne och trollen och skogsråen fram, det blef aldrig gammalt och aldrig tråkigt.

Och när de sedan skulle att sofva, så kom mamma och stoppade täcket väl om sina små, och satt på sängkanten och läste aftonbönen med dem och bad Gud göra dem till sina små snälla barn. Hon såg alls icke mera ledsen ut, nej hennes ögon logo som alltid, hon var alltid den rara, älskade mamma.

Fulingen.

et var
en gång en liten vik, barn af ett stort och omätligt haf. Aldrig hade man sett ett klarare vatten, aldrig vackrare gröna träd än de, som kantade de inskurna, steniga stränderna, aldrig ystrare små vågor än de som dansade här i solskenet.

Om våren låg vid stranden en hel massa romkorn, dem solstrålarne omhuldade med särskild ömhet. Snart förvandlades de också till ett stim af de täckaste små fiskar. Alla voro af samma familj, men så många att de knappast kunde hålla reda på hvarandra. Jag tror det inte vore roligt att ha en sådan massa bröder och systrar.

Emellertid tycktes de små vattenbarnen ha mycket muntert. De summe med pilens snabbhet emellan stearnarne, der de lekte „tag fast,“ hoppade högt upp öfver ytan, ja buro sig åt riktigt som små sjelfsvåldiga gossar och flickor.

Bland den stora skaran fanns isynnerhet en, som utmärkte sig framför andra och var anförare för alla lekar och språng. Han var så vacker, den lille fisken. Ryggen bar de mest silfverglänsande små fjäll, som efterhand utvecklade sig till allt större prakt. Hans fenor voro de liffigaste, hans lynne det glädtigaste. Men så kunde han heller icke vara annat än munter och glad, då alla hjälpte till att skämma bort honom och gjorde honom så många tjänster de kunde. Från den minsta till den största gick ett sorl af beundran, då han visade sig med alla sina konststycken. Isynnerhet den fulaste brodren, en stackars enögd och sjuklig fisk, som af en metkrok blifvit illa tilltygad, kunde icke nog uttrycka sin förtjusning öfver den lilla skönheten.

Men högmodet fick småningom makt öfver honom. Han tänkte blott på sig sjelf, beundrade sig sjelf, lefde för sig sjelf. Det kan aldrig vara bra att bli så bortskämd och berömd som det lilla fiskbarnet.

„Hör på,“ sade han en dag till sina syskon, „jag vill göra en liten utflygt till hafs. Jag har ingen ro förrän jag får andas det salta, sköna vattnet. Här är tråkigt och qvaft, jag tål inte den rysliga enformigheten i vår lilla putt. Och den äro ni ändå så nöjda med,“ tillade han hänfullt.

Den enögde brodren spärrade sitt runda öga.

„Kallar du det för en putt! Åh, hvad jag tycker här är vackert. Skulle man inte trifvas i det klara vattnet, bland de präktiga, hala stenarne? Och så är det ju så treffigt med qvistar och löf som sticka ut från stranden, genom dem kilar man som en pil. Och det treffiga gröna långa sjögräset med sina slingrande stjekar sedan, åh, hvar vore det väl bättre!“

— „Tyst, du lilla stackare,“ svarade skönheten föraktligt. Du talar som du har förstånd till. Du begriper ingenting, har inte tanke och känsla som andra, det är inte värdt att spilla ord på dig!“

Den enögde sam ödmjukt bort, han insåg sjelf sin enfald, han hade väl talat bra dumt.

Men i öfvermod och lefnadslust tog den beundrade fisken ett högt språng öfver vattenytan och svängde sig flera gånger omkring i vågen så att fjällen blänkte med solens glans i tusen skiftningar.

„Herrligt,“ utbrast han, „herrligt att lefva! Bara man nu kommer från den här gemena hålan. Hvem vet hvad som ännu väntar mig der borta i oceanen, min skönhet skall väl åstadkomma månget storverk!“

På det djupa hafsbottnet bodde hafskungen. Han hade sinne för det sköna, sade han sig sjelf. I hans tycke voro de långa alléerna af perlemor och benkotor mycket vackra, hvilka ledde till det kungliga palatset från alla sidor. Slottet sjelft var uppfördt af snäckor, koraller och musslor. Men det makalösaste var en hufvudskalle af en sjökaptän som satt högst på den längsta tornspiran och var förgyld och målad. Också var hafsherrskaren aldrig nöjdare än då någon af hans spejare kom med underrättelsen att något af människobarnen från landet deruppe gjorde visit på hans botten, naturligtvis som död, icke lefvande.

Hafskungens gemål hade längesedan dött, af trolldom, sade man. En kyrkbåt hade farit öfver henne och vid de fromma sångerna hade kölen skurit hennes hufvud i tu. Nu fanns det bara qvar en dotter, ung och vacker. Hon tycktes ärft fadrens sinnelag. Det kalla vattnet i hvilket de bodde, hade också trängt in till deras hjertan.

Men skön var hon, det kunde ingen neka till. Det sjögröna långa håret, den bländande hvita hyn och de klara, kalla ögonen, de glänsande tandraderna, liknande snöhvita perlor, allt var fulländadt vackert.

Till födelsedagsgåfva hade hon af fadren fått ett nät, som var så beskaffadt att det kunde göras osynligt för deras ögon, som fastnade deri. Det var så utomordentligt roligt att se fiskarnes oro och ångest, när de väl voro inneslutna i nätet och omöjligt kunde hitta ut. Då ljud hennes högljudda, klingande skratt som en klar,

gäll ton öfver hafskungens rike, och trängde sig till ytan som ett dämpadt echo, der det med förskräckelse förnams af de metande fiskargubbarne.

Men när ingenting ville fastna i nätet, blef hafsmön vred. Hon piskade vågorna med sin långa stjert

af sjögräs och musslor och bad fadren hjälpa sig att utömma sin hämd. Det gjorde han så gerna. Han slog i rasande vrede sina starka händer genom vattnet, det började sjuda, böljorna gingo skyhöga, stormen hven,

allt kom i uppror. Då skrattade far och dotter, det var så roligt i deras tycke.

En afton satt hafsmön på lur. Sitt nät bredde hon ut ett stycke under vattenytan och väntade på en rik fångst.

Då kom der en silfverglänsande liten fisk. Han var så vacker och liffig. Det var något annat än de vanliga klumpiga hafsinnevånarne. Nu gjorde den lille ett högt språng öfver vågen. Aftonrodnadens skimmer belyste hans glänsande, runda kropp, han dansade några hvarf omkring i vattnet så att fjällen glittrade som idel diamanter, och så jublade han af hänryckning. Jublet nådde hafsmöns öra.

„Ja, jubla du,“ skrattade hon elakt, „dig fångar jag lätt.“

Långsamt och säkert drog hon nätet kring honom. Ännu visste han ej af någon fara, utan kilade med sprittande glädtighet än åt höger, än åt venster.

Men nu, slut med friheten! Han slapp ingenstädes. Det osynliga nätet fängslade honom, i ångest och oro störtade han åt alla sidor, men förgäfves! Fången var han. Då ljud den vackra hafsmöns skratt så gällt som sällan förr öfver vågorna och förtonade slutligen som ett echo i fjerran.

Der lefde nu den lille fisken i hafskungens slott. Hans herrskarinna lät fläta ett nät åt honom af guldtrådar, så fina att man knappast såg dem i vattnet. Det spändes kring fyra kristallpelare och derinne i hans bostad sattes den läckraste föda, som hafsmön hvarje dag

befalde sina tärnor uppsöka på bottnet af sitt rike. Snäckor och musslor prydde buren, ja vackert hade han, den lille fången.

Till lön för all den omsorg, hon slösade på honom, måste han roa henne och gästerna med sina skickligaste konststycken, och ehuru det plågade honom, vågade han aldrig neka.

O, huru han vantrifdes i det gyllene nätet! Tankarne förde honom till hans lilla vackra vik, der han förut lekt med syskonskaran. Han saknade det sköna lugnet om qvällarne, då han brukade simma upp till den spegelblanka ytan och njuta af den sjunkande solen, Guds herrliga ljus. Han saknade de gröna vattenväxterna derhemma, de små groparna i det mjuka lerbottnet, stickorna och grenarna emellan hvilka han kilade, med ett ord, han längtade obeskrifligt efter hemmet och sin frihet.

Ofta var det fest i det kungliga palatset. Vattnormar med diamantkronor på hufvudet prydde väggarne och hade små bloss af ädelstenar i munnen. Den vackra unga hafsmön klädde sig i en dräkt, som hennes farmors mor skänkt henne. Den var sammansatt af otaliga små fjäll i de mest olika färger och ett halsband af slipade benkotor utgjorde dess präktigaste smycke.

Alla presenter som den lilla hafsmön fick, voro oskattbara, emedan hvar och en innehade någon hemlig egenskap. Så ock drägten af fiskfjäll. Så snart den omslöt hafsjungfruns smärta kropp, kände hon en ovan-

ligt liflig stämning genomla sig, de annars så kalla ögonen glänste af lifslust, munnen gick oupphörligt och utslungade qvickheter af alla slag. Hon visste mycket väl, att den drägten gjorde henne mycket mera tilldragande för de främmande, och därför skulle den alltid på vid baler och fester. Hafskungen hade bedt henne försöka skaffa sig en gemål, och hon tänkte det skulle gå lätt i denna sköna klädnad, hon var ju så vacker. Delfinerna och hvalfiskarne hade hon i allmänhet godt öga till, men de dumma djuren brydde sig ej om henne. Bal efter bal förgick, ännu hade ej en enda friare anmält sig, och dock gjorde hon allt sitt till. Måhända var det därför att alla hennes tilltänkta gemåler äfven sågo henne i hvardagslag, sågo hennes grymhet, isande köld och hårdhet. Alltnog, det blef intet bröllop af.

På dessa fester släpades den lille fången i salen och när gästerna hvilade sig efter dansen, måste han roa dem med sina viga språng och snabba rörelser. Han fick aldrig tröttna, nej så länge publiken ville se på, måste han fortfara. Ibland kallades Necken med sin guldharpa att spela, då utförde fisken sina konststycken i takt efter de underbara tonerna. Ack, melodien blef ibland så vemodfull och sorgsen, den kunde qvida som en vingskjuten fogel. I dessa klagande ljud igenkände den lille fången då sin lefnadssaga, sin förlorade frihet och sin smärta. Han uthärdade icke längre, utan smög sig utmattad och trött i salens hörn, derifrån hans herrskarinna med många vreda ord lät föra honom till sin bur, sitt gyllene fängelse.

Det var en afton, då månens milda strålar i trolskt glitter spelade på vågorna. De dallrade ända ner till den lille fisken med ett svagt ljus. Han var så innerligen sorgsen, ja han trodde att han skulle dö. Hafsmön hade sagt att han aldrig skulle frigifvas, och så hade hon i vredesmod satt vattnet inom hans nät i stark svallning. Nu vaggade han tyst på de små vågorna som småningom lugnade sig, och såg på månglittret.

„Ack om jag vore i ert ställe,“ sade fisken med en suck, „om jag ännu en gång kunde komma till min lilla vik och från ytan betrakta både sol och måne, träd och buskar! Hvarför stannade jag icke hemma?“

— „Snart är du fri,“ ljöd en svag röst invid honom.

Bäfvande såg han upp. Tätt invid nätet sam en liten mager, enögd fisk bredvid en stor farbror.

„Kära lilla bror,“ hviskade fulingen, „gör inte något buller. Om du väntar ett ögonblick, blir du fri. Se här farbror,“ sade han till den stora fisken, „bit nu af de här fina trådarna. Jag har sökt upp det svagaste stället på nätet.“

Några sekunder — och de hvassa tänderna hade öppnat en väg för fången.

„Seså min vackra, lilla bror,“ sade fulingen, „nu är du alldeles fri. Skynda dig hem, der vänta dig alla. Njut och var glad, farväl, du söta lilla vän.“

— „Hvarför kommer du inte med?“ sporde den frigifne förvånad. Svaret såg han för sina ögon. Den

stora fisken sam till den lilla, spärrade sitt gap och sade:

„Seså, du har lofvat dig sjelf till lön, är du färdig?“
Fulingen ryckte till en smula.

„Ja, det är jag.“

Munnen öppnades ånyo, de hvassa tänderna lyste och omslöto den magra lilla kroppen. Men snart släppte de honom och farbrodren utbrast föraktligt:

„Jag bryr mig inte om en sådan stackars munsbit. Du tål ju knappast att känna på.“

Och så sam han bort.

Men det var i alla fall nästan slut med fulingen.

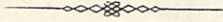
Han öppnade långsamt gälarne, buken vändes uppåt och blodet sipprade från de djupa spår, tänderna lemnat.

„Om jag inte förmår komma så långt, vill du då försöka föra mig hem till vår lilla vik?“ frågade han nästan ohörbart af brodren.

Denne hade med bäfvan åsett alltsamman. En stikkande smärta naggade inom honom, ack, han var ju skulden till fulingens död! Han jakade till den döendes begäran och sam med honom ett långt stycke. Ibland tog denne fart med en sista ansträngning och sålunda nådde han vikens mynning. Då var det slut, fulingen sjönk djupare ner under vattnet och vaggade död deri.

Nästa natt, när månstrålarne nyfikna smögo sig in bland träd och stenar på stranden, hittade de också till en liten graf på bottnet af den grunda viken. Der låg en död, mager, naggad fisk med den ljusa buken upp-

åtvänd och fjällen till största delen affallna. Det gröna vattengräset omslöt honom, han hvilade lika stilla i sin lilla blomsterbädd här nere på sjöbottnet, som någonsin menskobarnen der uppe i jorden. Månstrålarne lyste dit med sitt vackraste och mildaste skimmer och de små vågorna sjöngo sina psalmer öfver honom, vackrare kan aldrig någon menniska få det.

En äfventyrlig visit.

eså, nu kan du gå, min gosse," sade mamma och öppnade tamburdörren.

Rolf tog den svarta skinnmössan från knaggen, en belåten nick åt mamma, och så var han sin kos.

Derute vid gathörnet mötte han sin kamrat, en liten jemnårig parfvel, som med händerna i fickorna väntade på honom.

Ett tydligt missnöje stod att läsa i de stora, ljusblå ögonen.

„Rolf," sade den lille i låg ton, „vi få inte gå ensamma, gamla Mari skall följa oss.“

— „Usch då,“ blef svaret, den lilla „oppnäsan“ rynkades och minen var helt förbluffad, „hvem har sagt så?“

— „Mamma.“

De tego båda.

„Men det kan inte hjälpas,“ tog Verner till orda, „vi måste skynda oss, det blir annars så sent och Aline blir kanske ledsen.“

Ja, det var sant, de skulle skynda.

Så traskade de af, följda af gamla Mari, som svepte sin tunna schwal om den magra kroppen, och mumlade någonting om huru onödigt det var att två sådana pojkbysningar skulle på visit.

Men det skulle de ändå, och riktigt bjudna voro de också. Det stod Aline i almanackan i dag och hon skulle firas. Alla skolkamraterna voro bjudna till den lilla namnsdagen och det var en sådan fröjd på alla håll. Det skulle lekas och springas och bullras och bli roligt af hjertans grund.

Rolf hade tidigt på morgonen marscherat till bokhandeln och efter lång tvekan valt det bästa blomsterkortet i hans tycke. Der stod „jag gratulerar“ på snedden och fullt af förgätmigej var det. Nu låg gåfvan i hans ficka, inlindad i silkespapper och på baksidan hade han med stora klumpiga bokstäfver skrivit: „Till Aline af Rolf.“ Ja, ni må tro han gladde sig åt att få räcka henne det.

Emellertid vandrade parflarne med stormsteg framåt,

Mari fick nästan springa efter. Smått förargad var hon och puttrade hela vägen.

„Vet du Verner,“ sade Rolf plötsligt och stannade, „häriifrån hitta vi nog ensamma till Aline. Tänk om vi kunde skicka hem gamla Mari.“

Kamraten tvekade en smula.

„Men mamma sade så bestämdt att hon skulle följa. Tror du vi våga?“

— „Åhja! Inte äro vi nu mera så små,“ och så rätade han på sin lilla korta kropp.

Det blef en stunds öfverläggning. Så beslöt rådet att gumman Mari skulle hem, något hvaröfver hon blef mycket nöjd, så slapp hon frysa i sin tunna schwal och känna de kalla vindkårarne ända in på kroppen.

„Adjö med er, förvilla er nu inte,“ sade gumman och så nickade hon med det gamla fårade ansigtet, på hvilket gaslyktan kastade sitt klara sken — och så var hon borta.

Rolf och Verner togo hvarandra i hand och så sprungo de hurtigt vidare. De låtsade icke om den der obehagliga känslan inom sig, inte hade de ju gjort något så farligt.

„Nu vika vi om hörnet,“ sade Rolf. „Jag minnes så väl att det finns en stor, hög snödrifva på Alines gård, det blir nog lätt att hitta.“

De spejade in på många gårdar, tittade på många snödrifvor, men alla hade de blifvit så låga och den rätta funno de ej.

Så mötte de en gammal gubbe.

„Kan du säga oss hvar Aline bor?“ frågade Rolf modigt. Gubben skrattade.

„Hocken Aline?“

— „Naturligtvis Aline Helmer.“

Nej han kände och visste icke.

Vidare bar det af. Det var visst längre fram.

„Nej,“ sade Verner och stannade, „nu är det inte rätt. Det här stenhuset har jag aldrig sett.“

— „Inte jag heller,“ sade Rolf.

De frågade gatans namn. Det var alldeles främmande för dem.

En förunderligt obehaglig känsla smög sig öfver dem. Trakten blef så okänd. Men söka och finna skulle de.

Vidare och vidare bar det af. De små fötterna började småningom tröttna, ansigtena förlorade sitt glada, väntansfulla uttryck.

Det var en ganska kall vinterafton. Stjernorna tindrade klart strålände på det mörka hvalfvet. Gaslyktorna blefvo allt färre och svagare, här och der syntes ett dunkelt sken. Småningom blef det kolmörkt.

„Hu då, ett så stort berg,“ utbrast Verner helt häpen och stannade.

Under sina fötter kände båda två en hård stenyta, det var hvarken gatstenar eller trottoirer.

Ingendera sade ett ord. Och i tystnaden, den fullkomliga tystnaden omkring dem hördes tydligt vågsvallet mot stranden.

„Hör du,“ hviskade Rolf.

— „O ja,“ hviskade Verner.

— „Hvar manne vi vara?“

— „Jag vet inte. Vi ha' gått rysligt länge. Aldrig har jag varit här förr, jag tror att det är en helt annan stad. Tänk om det skulle vara Borgå.“

— „Eller tänk —“

— „Hvad då?“

— „Jo, om det skulle vara ett förtrolladt land, Verner. Ser du inte derborta ljus från flera fönster. Det är visst slottet, hvem kan bo der?“

— „Kanske röfvere.“

De skrattade båda, det lät så sagolikt. Men riktigt naturligt var skrattet visst inte, deras fantasi började bli mer och mer upphetsad. Småningom hade de kunnat tro hvad som helst.

„Hvad ska' vi göra?“ frågade de hvarandra, något som hjälten och hjeltinnan i sagorna alltid bruka göra, när de gått vilse.

Ingen visste. Det stack så underligt i Rolfs hals, tårarne ville fram, men det fingo de platt inte. Verner skulle icke tro att han var en rädd liten stackare.

Der hördes hundskall långt borta. Hu, kanske var det en varg. Och så kom der skral och oväsen.

Nu blef det riktigt kusligt och hemskt.

„Jag är så rädd,“ sade Verner sakta.

Rolf svarade ej, tårarne, de odrägliga tårarne rullade utför de runda kinderna, men motades af den lilla grå ullvanten, som drogs från fickan.

„Så ensamma vi äro,“ hviskade den lille åter.

„Mamma säger nog att hela verdens pappa brukar vara med alla barn, men —“

— „Hvad då?“

— „Jo, ser du, jag vet inte om han vill vara med oss ändå. Det var så dumt att vi skickade bort gamla Mari, fast mamma ville ha henne med oss.“

Ja, det var sant. Det var det dumma i hela historien.

Der stodo båda tätt slutna till hvarandra med armarna om hvarandras halsar, och de små kropparna skakades stundom af en kall rysning af köld och rädsla.

Bäst det var, hördes bjellerklang och en släde kom körande framåt på något afstånd ifrån dem.

En stor tanke sprang upp i Rolfs hjerna.

Han tog Verner i handen och så bar det i fyr-språng ner för berget.

„Kör du oss hem, isvoschik,“ frågade gossen i modig ton, under det hjertat bultade af ängslan.

Kusken stirrade nyfiket på de små.

„Beror på, finns det pengar eller inte?“

Rolfs mod sjönk något.

„Jag har inte en slant i min ficka,“ sade han sakta och bedröfvad.

Ett glädjeskri kom från Verner. Han hade efter mycket letande hittat ett blankt markstycke i sin byxficka och nu utbrast han:

„Snälla, goda, kära isvoschik, kör nu oss hem! Jag har litet kvar af mina julklappspengar och du skall få alltsammans.“

Ack huru skulle domen lyda!

„Nåja, stig i då,“ sade karlen barskt, ehuru hans hjerta började bli rördt.

Verner nämnde adressen och släden flög framåt.

Huru ljufvigt ändå att lugnt sitta bredvid hvarandra i åkdonet och veta att det skulle bära af hemåt till ljus och brasa och qvällsvard och säng!

„Men Aline, hvad skall hon säga?“ frågade Verner.

„Jag är så glad att slippa hem,“ svarade Rolf, „att jag inte bryr mig om hela roligheten. I morgon skall hon få kortet, kanske blir hon lika glad.“

Om en stund knyckte Verner i Rolfs rockärm.

„Hvad nu?“

— „Jo hör du, hvad skall mamma säga, det blir det värsta?“

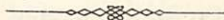
— „Ja, hvad skall hon säga?“

Isvoschiken stannade. Den blanka marken hamnade utan betänkande i karlens valkiga hand och ner i fickan.

Vid porten, der Rolf skulle vika in, stannade de båda.

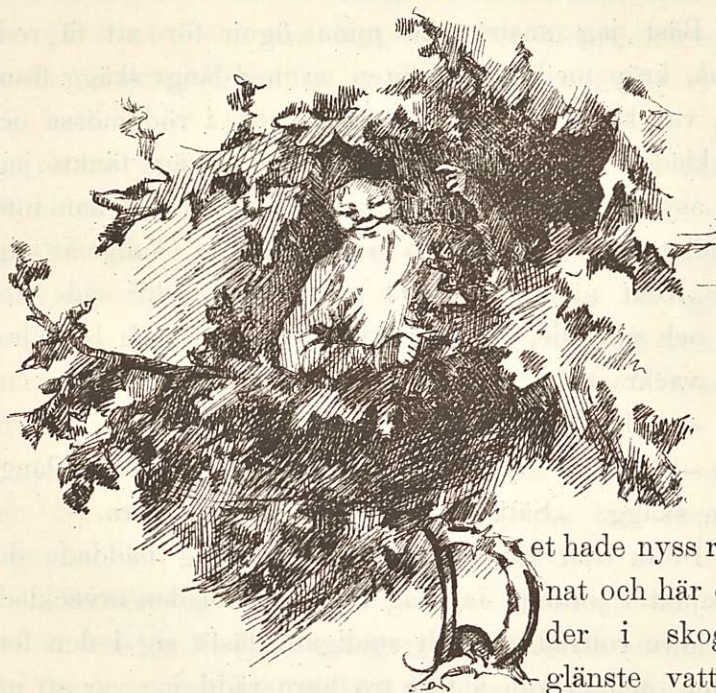
Verner räckte sin mun till en viss tveksam liten kyss. Inte brukade ju gossar kyssas, men det kunde nu vara bara för den här gången. Så skildes de. Men efter ett ögonblick var dock Rolf åter hos kamraten och hviskade hastigt:

„Säg åt din mamma att vi aldrig mera skola gå utan gamla Mari, nej aldrig i världen mera.“

Den lille i granen.

Det hade nyss regnat och här och der i skogen glänste vattenperlor med ädelstenens glans. Molnen hade dragit sig långt ner bakom trädtopparna och solen lyste från en blekblå himmel.

Jag vandrade framåt på den lilla skogsstigen. Hvad det var friskt och skönt! Träden sågo så belåtna ut med sitt bad, det var så välkommet efter den långa, heta torkan. Der stod en mossig sten, fuktig var den, men så mjuk; jag satte mig deruppå.

Midt emot stod ett granträd. Huru vackert det var! De fylliga, mörkgröna grenarna böjde sig till marken och tät var den ända upp i toppen.

Något rödt skymtade dernere under qvistarna. Hvad kunde det vara?

Bäst jag ansträngde mina ögon för att få reda härpå, kröp med ens en liten en med långt skägg fram. Han var klädd precis som en tomte, i röd mössa och grå kläder. Seså, nu springer han sin väg, tänkte jag, min åsyn skrämmer honom. Men det gjorde han inte. I stället stälde han sig på tå och nickade vänligt åt mig.

„Kom närmare, så få vi språkas vid,“ sade den lille och vinkade, „jag ser att ni sitter der och beundrar mitt vackra träd.“

— „Ja, det gör jag. Hvems är det?“

— „Mitt,“ svarade han och strök belåten sitt långa hvita skägg. „Sätt er här, så skall ni få höra.

Detta träd var engång ett frö. Jag bäddade det så mjukt i jorden. Jag såg huru hjertbladen utvecklade sig, huru rotträdarna allt stadigare fäste sig i den feta mullen, och ni kan aldrig tro huru rädd jag var att någon oförskämnd åkerrätta skulle gnaga af dem. Dag och natt traskade jag dernere i jorden kring min lilla skatt och lyste på den med min lykta för att se huru bra den frodades.

En natt stack en tjock mullvad upp sitt hufvud och frågade när det skulle bli barnsöl eller växtöl, kan man säga. Hon ville bli bjuden till gumor, det lilla kräket. Jag lät vackert bli att jaka dertill, då skulle

rötterna minnsann inte fått vara i fred, och för öfrigt är hon fattig, mitt lilla barn skulle inte fått någon lysande faddergåfva.

Emellertid sköt trädet snart ofvan jorden. Då stälde jag i min glädje till en riktigt storartad fest, bjöd elfvor och tomtar och små bergstroll och blomsterandarne att dansa kring den lille, ja maken till roligt ha vi aldrig haft.

Så ha år, många, många år gått; jag har vaktat och skött mitt träd, arbetat för det, åldrats med det. Jag blir så hjertinnerligt glad bara jag hör någon berömma eller beundra det, och det har ni gjort, herre; jag läste det i edra ögon när ni satt på stenen. Tack skall ni ha,“ och han nickade, den lille. Ögonen voro helt fuktiga af glädje.

„Huru länge tror ni trädet kan växa?“ frågade jag, men det borde jag inte ha gjort, ty nu blef han så sorgsen.

„Det vet jag inte. Men när det vissnar och dör, dör jag med. Ni kan aldrig tro huru goda vänner vi äro, den ena kan icke skiljas från den andra. Jag skall säga er, att när det blir riktigt kruttort och mitt staccars träd håller på att försmäkta, klifver jag upp i grenarna ända upp till toppen nära himlen och ber den gode Guden, som är bättre och visare än alla menniskor, att låta det regna en liten smula, ja helt några uppfriskande droppar. Det hjälper alltid, om icke straxt, så efter en liten tid.

Men nu adjö, jag måste in i jorden för att hålla

vakt, så att mullvaden eller råttan ej få skada rötterna. Tack för er vänlighet, tack för er beundran, tack på mitt träds vägnar.“

Och så kilade den lille in genom ett hål i den mörka jorden och var försvunnen för mig.

Vintern hade bredt sin mjuka, hvita slöja öfver berg och dal, skog och sjö.

Jag gick åter ut i skogen, men nu sken ej solen, det var så kallt, så kallt och träden stodo alldeles hvita.

Så kom jag till den stora, vackra granen, som om sommaren varit en prydnad för skogens träd.

Men hvad var detta? Den kraftige jätten höjde ej mera sina fylliga grenar högt öfver alla andras, toppen aftecknade sig ej mera djerft emot himlen, nej, bruten, omkullstörtad låg den på den hvita snön.

Rötterna voro uppryckta i fallet. Stormen, den skoningslösa stormen hade varit dess baneman.

Bedröfvad stod jag der, betraktande det stora, förr så herrliga trädet. Då hördes en sakta snyftning och en röd mössa stack fram.

„Herre,“ sade en liten dämpad stämma, „här ligger nu mitt barn, min skatt. Stormens obändiga och våldsamma söner skonade honom icke, förgäfves bad och bönföll jag derom. De skrattade mig rakt upp i synen och kallade mig ett blödhjertadt våp. De kunna icke förstå huru mitt hjerta hängde fast vid det trädet.

Ännu finnes lifstråden qvar något litet, och när den brister, brister äfven min.“

Och den lille gret, tårarne trillade ner i det långa hvita skägget och fröso till isperlor.

„Så går det med allt,“ sade jag, „allt är förgängligt. Men hvarför skall ni sörja? Tror ni ert verk redan vara slut?“

Tomten suckade.

„Hvad har jag då mera att lefva för?“

Jag böjde mig ner och tog en präktig, stor, mogen kott från granens qvist.

„Se här, det är arfvet efter ert döda barn. Vill ni inte omhulda ert lilla barnabarn, vill ni inte plantera och vårda och ansa också det? Tror ni det ej vore tacksamt? Åh, hvad det skulle spira upp och blomstra och frodas under er kärlek! Ännu engång finge ni se skogens konung höja sig mot skyn och majestätiskt blicka ner på sina gröna undersåter. Säg, vill ni inte lefva för ert nya barn, kära tomte?“

Den lille betraktade mig uppmärksamt. Hans ögon begynte tindra.

„Tack, snälle, vänlige herre! Jag börjar fatta min uppgift, börjar förstå huru dåraktig och glömsk jag varit i min sorg. Utan er skulle jag aldrig tänkt på mitt lilla barnabarn, min kära nya skatt. Men nu får ni se att det blir annat af. Om ni vill titta på oss efter några år, barnet och mig, skall ni få se —“

Han tog den mogna kotten oändligt varsamt ur mina händer och förde den till sina gamla ögon. Så

de strålade, så hela hans ansigte sken! Ömhet och ny-tänd kärlek till den lilla strömmade ur hans väsen, aldrig har jag sett något mera rörande.

Och åren svunno. Mitt skägg på den fordom fjungiga hakan grånade, fick hvita strån, ryggen kroknade, och när jag någon gång spatserade omkring på vägar och stigar, var käppen min ständiga kamrat.

Hade jag glömt den lille och hans gran? Ack ja, tyvärr! Men jag skall också fråga er om inte en stackars gammal skollärare kan och borde utsäktas? Tänk på alla regler om verb och substantiv och adjektiv som han måste planta i hvarje skolpojkes hjerna, alla boc-kar han måste rätta och alla kruxar i temaböckerna! Är det då så underligt om en liten tomte med sitt lilla grankotts barn försvunnit från hans lärda magistertankar?

Men den lille i granen hade inte glömt mig. En afton kom jag från en skogsvandring och trampade trött hemåt, lutad på min käpp. Då hörde jag en knackning i trädstammen, säkerligen en liten ekorre eller hackspett.

Jag lyfte upp ögonen. Tror ni jag såg en ekorre? Åhnej, der i den höga, praktfulla, starka granen lyste en röd mössa, en riktig totemössa, och min gamla väns späda, hesa stämma ropade mig. Jag stannade.

„Ännu engång tack, käre vänlige herre,“ sade den lille strålände förnöjd, „se bara på mitt barnabarn. Är det inte stort, är det inte herrligt, är det inte skönt! Har ni någonsin sett något vackrare?“

Jag uttalade varmt min beundran och han insöp begärligt hvarje ord, under det ögonen lyste.

Så aftog han den lilla röda mössan, som blottade hans hvitnade hufvud, och höjde högtidligt ansigtet mot himlen.

„Tack, du gode Gud, tack för min lycka. Det är du som bevarat mitt barnabarn, du som låter det nu stå här i all dess skönhet.“

Tårarne droppade på de knotiga kinderna, den lille tomtens hjerta hade blifvit så öfverfullt.

Och jag, den stackars gamla, uttråkade skolmagistern stod der tyst och såg och hörde. Alla lärda tankar hade flugit sin kos. Det blef bara rum för en enda andaktsfull, högtidlig känsla, äfven jag höjde min blick uppåt.

INNEHÅLL.

Lilla Lottas sparbössa	1.
Den förlorade strängen	8.
Under takåsen	24.
Frökens sagor	29.
På sommarbete	36.
Fulingen	53.
En äfventyrlig visit	64.
Den lille i granen	71.

~~310.VII.63.~~

Se. baralitt. 3.

Frosterus

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1558

